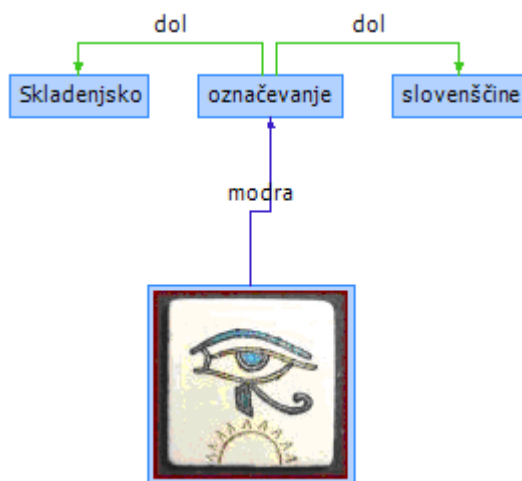

Špela Arhar Holdt, Luka Terčon, Simon Krek, Nina Ledinek, Sara Može,
Amanda Saksida, Nanika Holz

Navodila za skladijsko označevanje slovenščine po sistemu JOS-SYN

V1.0 pripravljena v Projektu Sporazumevanje v slovenskem jeziku
V2.0 pripravljena v projektu Razvoj slovenščine v digitalnem okolju

Različica 2.0, februar 2023

Kazalo vsebine

1	Uvod.....	5
1.1	Sistem označevanja.....	5
1.2	Zasnova smernic	5
1.3	Program Q-CAT	5
1.4	Dodatno gradivo za označevalce.....	5
1.5	Temeljna načela označevanja	6
2	Povezave.....	7
2.1	Povezave prvega nivoja	7
2.1.1	Povezava DOL.....	7
2.1.1.1	Samostalniške besedne zveze	7
2.1.1.2	Pridevniške oz. prislovne besedne zveze	7
2.1.1.3	Povedkovo določilo in povedkov prilastek.....	8
2.1.1.4	Kompleksne besedne zveze.....	8
2.1.1.5	Pridevniški niz.....	8
2.1.2	Povezava DEL	9
2.1.2.1	Deli zloženega povedka.....	9
2.1.2.2	Določeni tipi rabe členka 'ne'	10
2.1.3	Povezavi PRIR in VEZ	10
2.1.3.1	Označevanje priredij na ravni besednih zvez	10
2.1.3.2	Priredja z več elementi	10
2.1.3.3	Pomensko dvoumne strukture	11
2.1.3.4	Besede v vezniški vlogi na stavčni ravni.....	11
2.1.3.5	Povezovanje vejice	12
2.1.3.6	Povezovanje besede 'pa'	12
2.1.4	Povezava SKUP	12
2.1.4.1	Nabor zvez za povezavo SKUP	12
2.1.4.2	Način povezovanja s SKUP	12
2.1.4.3	Obravnavaj vejice in drugih ločil.....	12
2.2	Povezave drugega nivoja.....	13
2.2.1	Povezava ENA.....	13
2.2.1.1	ENA na znotrajstavčni ravni.....	13
2.2.1.2	ENA na medstavčni ravni.....	13
2.2.1.3	Označevanje logičnega osebka	14
2.2.1.4	Označevanje osebka v rodilniku	14
2.2.1.5	Označevanje osebka pri pasivnih strukturah s 'se'	14

2.2.2	Povezava DVE.....	15
2.2.2.1	DVE na znotrajstavčni ravni.....	15
2.2.2.2	DVE na medstavčni ravni.....	15
2.2.3	Povezava TRI.....	15
2.2.3.1	TRI na znotrajstavčni ravni.....	15
2.2.3.2	TRI na medstavčni ravni.....	16
2.2.4	Povezava ŠTIRI.....	16
2.2.4.1	ŠTIRI na znotrajstavčni ravni.....	16
2.2.4.2	ŠTIRI na medstavčni ravni.....	17
2.2.5	Dileme označevanja na drugem nivoju.....	17
2.2.5.1	DVE ali TRI/ŠTIRI?.....	17
2.2.5.2	Uvajanje odvisnikov s kazalnimi zaimki.....	17
2.3	Povezave tretjega nivoja.....	18
2.3.1	Jedro povedka v določenih primerih.....	18
2.3.1.1	Jedro povedka glavnega stavka in priredij.....	18
2.3.1.2	»Nepravi« odvisniki.....	18
2.3.2	Strukture brez povedka.....	19
2.3.2.1	Stavki z izpuščenim povedkom ali delom povedka.....	19
2.3.2.2	Pristavki in pojasnjevalne strukture tipa <i>in sicer</i>	19
2.3.2.3	Ostali vrinki.....	20
2.3.2.4	Premi in polpremi govor.....	21
2.3.3	Členki.....	21
3	Specifična navodila za označevanje.....	22
3.1	Vse o povedku.....	22
3.1.1	Povedkovo določilo in povedkov prilastek.....	22
3.1.1.1	Označevanje povedkovih določil in prilastkov.....	22
3.1.1.2	Prepoznavna povedkovih določil.....	22
3.1.1.3	Predložne zveze ob glagolu <i>biti</i>	22
3.1.1.4	Povedkovo določilo ali osebek?.....	22
3.1.1.5	Strukture ob pomensko oslavljenih glagolih.....	24
3.1.1.6	Prepoznavna povedkovega prilastka.....	24
3.1.1.7	Strukture tipa 'Videti je droban'.....	24
3.1.1.8	Označevanje besede 'sam'.....	25
3.1.1.9	Označevanje besede 'rad'.....	25
3.1.2	Pasivne konstrukcije.....	25
3.1.3	Modalnost.....	26
3.1.3.1	Modalni glagoli in druge strukture z nedoločnikom/namenilnikom.....	26

3.1.3.2	Povezave pri strukturah z nedoločnikom	26
3.1.3.3	Povezave pri strukturah z namenilnikom	26
3.1.3.4	Strukture tipa 'nujno je' in 'treba je'	27
3.1.3.5	Strukture tipa 'slišati je'	28
3.1.3.6	Struktura 'da se'	28
3.1.3.7	Izražanje modalnosti z besedo 'lahko'	28
3.1.4	Vezava prostih morfemov 'si' in 'se'	29
3.1.5	Vezljivost	29
3.1.5.1	Pridevniškega vezljivost v strukturah z glagolom <i>biti</i>	29
3.1.5.2	Pridevniška vezljivost v strukturah z drugimi glagoli	30
3.1.5.3	Pridevniška vezljivost v strukturah z nedoločniki	30
3.1.5.4	Pridevniška vezljivost s TRI/ŠTIRI	30
3.1.5.5	Povezovanje pri prirednih pridevniških strukturah	30
3.1.5.6	Vezljivost v stavkih s samostalniškim povedkovim določilom	31
3.2	Modifikacija	31
3.2.1	Določanje jeder pri zapletenejših besednih zvezah	31
3.2.1.1	Samostalnik[imenovalnik] + samostalnik[rodilnik]	31
3.2.1.2	Prislov + zaimek[rodilnik]	31
3.2.1.3	'Eden od' + struktura v rodilniku	32
3.2.1.4	Prislov + predložna zveza	32
3.2.1.5	Obravnava okrajšav	32
3.2.1.6	Zveze z nepravimi predlogi	33
3.2.2	Lastna imena in tujejezični elementi	33
3.2.2.1	Imena in priimki	33
3.2.2.2	Večdelna lastna imena	33
3.2.2.3	Tujejezični predlogi oz. členki tipa 'von', 'de', 'la'	33
3.2.2.4	Tujejezične občne zveze	34
3.2.2.5	Tujejezična lastna imena	34
3.2.3	Sestavljene predložne zveze	35
3.2.3.1	Presojanje sestavljenosti zveze	35
3.2.3.2	Zveze tipa 'od'-'do'	35
3.2.3.3	Priredne zveze z različnimi prislovnimi določili	36
3.2.4	Prilastkovi odvisniki	36
3.2.4.1	Povezovanje prilastkovih odvisnikov	36
3.2.4.2	Odvisniki tipa 'dovolj star, da'	37
3.2.4.3	»Nepravi« odvisniki	37
3.2.4.4	Prilastkovi odvisniki in pristavki	37

3.2.5	Polstavčni desni prilastki	37
3.2.6	Členkovna modifikacija	38
3.2.7	Mernostne modifikacije.....	38
3.2.7.1	Mernostne in količinske strukture.....	38
3.2.7.2	Mernostna modifikacija pridevnika	38
3.2.7.3	Načinovna in mernostna modifikacija povedka	39
3.3	Drugo.....	39
3.3.1	Večdelni vezniki.....	39
3.3.2	Vprašalnice.....	40
3.3.3	Besedi 'ne' in 'ni'.....	40
3.3.4	Strukture s 'kot'	41
3.3.4.1	'Kot' se pojavlja znotraj besedne zveze.....	41
3.3.4.2	'Kot' v besednozveznih primerjavah.....	42
3.3.4.3	'Kot' v prislovnem določilu načina.....	42
3.3.4.4	Odvisniki s 'kot', ki imajo referenco v nadrejenem stavku	43
3.3.4.5	Odvisniki s 'kot', ki nimajo reference v nadrejenem stavku	43
3.3.4.6	Odvisniki s 'kot' fragmentarne narave.....	43
3.3.4.7	Zveze tipa 'večji od' in 'dovolj velik, da'	44
3.3.5	Povezovanje simbolov in ločil	45
3.3.5.1	Simboli % ° \$.....	45
3.3.5.2	Znaki + & / - v pomenu veznikov 'in', 'ali'	45
3.3.5.3	Znak / v pomenu 'na'	46
3.3.5.4	Znaka - in – v pomenu 'od'-'do', 'proti'.....	46
3.3.5.5	Znak - pri kraticah in številih	47
4	PRILOGA A – tabela bližnjic na tipkovnici	48
5	PRILOGA B – informativni seznam glagolov, ob katerih (ustrezne) samostalniške zveze označujemo z odnosom DVE, pridevniške pa z DOL.....	49
6	PRILOGA C – informativni seznam zvez, ki jih povezujemo z SKUP.....	50
7	PRILOGA Č – informativni seznam brezosebkovalnih stavkov (zlasti glede na pomen glagola v povedku).....	51
8	PRILOGA D – kazalo zgledov	52

1 Uvod

1.1 Sistem označevanja

Sistem JOS-SYN je namenjen ročnemu označevanju skladijskih odnosov v slovenskih povedih. Sistem v določeni meri sledi smernicam uveljavljenega slovenskega jezikoslovja, obenem pa temeljnim idejam, ki jih zarisujejo že obstoječi sistemi odvisnostnega označevanja. Ključna lastnost sistema je, da upošteva informacije, ki jih v prinašajo [oblikoskladijske oznake JOS](#) oz. njihova [sodobna različica MULTEXT-East v6](#). Za označevanje imamo tako na voljo robusten nabor skladijskih oznak, s katerimi ni težko operirati, bistvo sistema pa leži v kombiniranju teh oznak z že obstoječimi oblikoskladijskimi.

Imena za povezave med deli stavka oz. povedi imajo nevtralne oznake zaradi izogibanja terminološki zmedbi pri poimenovanju delov stavka, ki bi jih tradicionalno imenovali *osebek*, *predmet*, *prislovno določilo* ipd. Pri poimenovanju povezav smo se zavestno odločali za imena, ki so drugačna od tistih, ki jih prinaša uveljavljeno slovensko jezikoslovje, saj slednjemu ne sledimo v vseh pogledih.

1.2 Zasnova smernic

Smernice so namenjen predstavitvi označevalnega sistema označevalcem. Na začetku je predstavljen program za označevanje, sledita razlaga oznak po nivojih ter opis rešitev za določene specifične skladijske konstrukcije.

Razlaga sistema je podkrepljena z zgledi, označenimi v program Q-CAT. Za boljšo orientacijo je besedilo izpisano pod sliko zglada (v beli barvi), kar omogoča iskanje z ukazom Find (Ctrl+F). Kazalo zgladov najdemo v [prilogi D](#). Na mestu je opozorilo, da se **označenost besednih zvez¹ in okrepljenost posameznih besed oz. puščic** v teh primerih pojavljajo zgolj kot pomoč pri ponazoritvi trenutno obravnavanega problema, da torej sami po sebi ne sledijo kaki globlji označevalni logiki. Prav tako je pomembno upoštevati, da so posnetki zaslona pripravljene s programom na različnih stopnjah razvoja, zato se lahko vizualno razlikujejo (ponekod so ločila povezana z modrimi povezavami, drugod ne ipd.).

1.3 Program Q-CAT

Označevanje skladijskih povezav je pri dosedanjih označevalnih projektih potekala v specializiranem programu [Q-CAT](#), ki omogoča pregledno označevanje, vizualiziranje drevesnic in iskanje po podatkih. Priročnik za uporabo programa je dostopen [na tej povezavi](#), bližnjice na tipkovnici pa tudi kot [Priloga A](#).

1.4 Dodatno gradivo za označevalce

Pri označevanju novega gradiva je vedno smiselno upoštevati že označene povedi. Rezultati dosedanjega označevanja so zbrani v [slovenskem učnem korpusu SUK 1.0](#), ki je za uporabo na voljo v različnih konkordančnikih.

Dodatna literatura za označevalce je Slovenska slovnica (Toporišič 2004, v nadaljevanju SS), ki jo uporabljamo kot osvežitev znanja s področja jezikoslovnih kategorij že uveljavljenega tipa. Primeri, ki jih slovnica navaja, so lahko v pomoč pri odločanju, kako obravnavati avtentične primere jezikovne rabe, ki jih označujemo. Potrebno pa je opozorilo, da je označevanje stavkov v sistemu JOS-SYN usmerjeno namensko (cilj je izboljšana avtomatska obdelava naravnih jezikov) in kot takšno ugotovitve uveljavljenega jezikoslovja lahko upošteva le do določene mere. Glavno vodilo našega sistema je

---

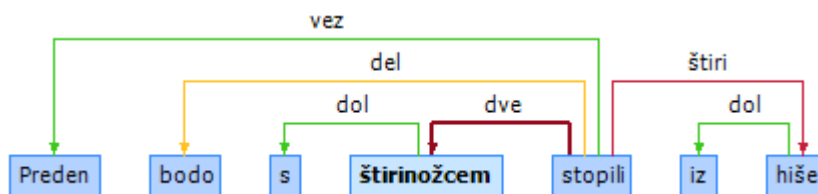
¹Tj. siv okvirček okrog besedne zveze, ki prinaša tudi kodo zveze (npr. s1c1).

identifikacija ter označevanje tistih jezikoslovnih kategorij, ki dajejo za avtomatsko obdelavo relevantne informacije (oznake naj torej ne bi bile presplošne ali prepodrobne za ta namen – ohranjanje ustreznega nivoja specifičnosti oznak pa se odraža v razlikah med sistemom JOS-SYN ter SS).

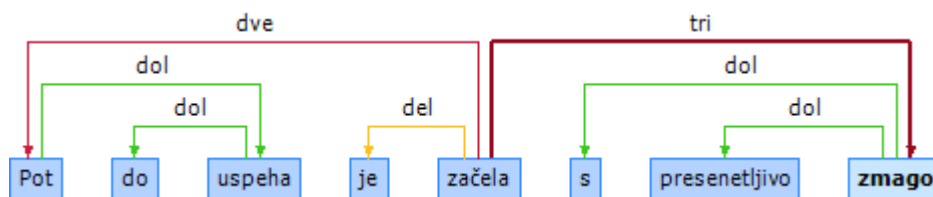
1.5 Temeljna načela označevanja

[a] **Označuje se SKLADNJA**, kar pomeni, da je vodilo pri problematičnih primerih iskanje rešitev v smeri skladijsko primerljivih neproblematičnih primerov. Če je za označevanje denimo problematičen primer *pri nas v Leningradu*, si je možno pomagati z manj kompliciranim primerom *pri kanti v kotu*; iz istega razloga se denimo tudi obravnava **idiomov** ne razlikuje od obravnave običajnih stavčnih konstrukcij, kar pomeni, da pri označevanju pomensko komponento glagolske kolokacije namenoma prezremo: zveze *vzeti konec* ali *vzeti usodo v svoje roke* npr. označimo na enak način kot *vzeti kladivo v svoje roke*. Pri določanju oznak torej sledimo skladijskim smernicam, pomagamo pa si s zamenjavo tako, da stalni del fraze nadomestimo s skladijsko ustrežajočo nestalno varianto.

[b] Drugo vodilo pri problematičnih primerih je označevanje z opiranjem na pomenske informacije – kadar smo v zadregi, ker jezik omogoča več različnih pomenskih interpretacij, označimo po principu **"kakor razumeš"**.

Zgled 1

Zgled 2

[c] Pri označevanju se ne oziramo na **slovnične napake** v besedilih – stavek oziroma poved označimo, kot da napake ne bi bilo, v zapletenejših primerih se posvetujemo z ostalimi označevalci – na take napake (in na njihove rešitve) izrecno opozorimo.

[d] Doslednost ter natančnost pri označevanju sta za uspešno izvedbo projekta, tj. za avtomatizirano skladijsko označevanje, ključnega pomena. Posebej **pri označevanju daljših stavkov** se posamezni elementi radi izmuznejo povezavam (npr. priredja nadstavčnega tipa, nepovezani vezniki ali členki ipd.), čemur se je možno ogniti le **z natančnim branjem in pregledovanjem že označenih stavkov**. Doslednost skušamo vzpostaviti na ravni celotnega procesa označevanja, kar pomeni, da se pri primerih, ki niso jasno opredeljeni v tem priročniku, posvetujemo z drugimi označevalci in rešitve sprejemamo skupaj z njimi.

Posvetovanje z drugimi označevalci je smiselno tudi zato, ker je identifikacija problemov za razvijalce označevalnega sistema izrednega pomena. Nadvse dobrodošle so tudi povratne informacije na temo programa Q-CAT ter pričujočih navodil za označevanje.

2 Povezave

Povezave se delijo v tri skupine:

[a] S povezavami prvega nivoja označujemo razmerja znotraj besednih zvez². V programu Q-CAT so prikazane z **zeleno** in **oranžno** barvo.

[b] S povezavami drugega nivoja označujemo stavčne člene. V programu Q-CAT so te povezave prikazane z **rdečo** barvo.

[c] S povezavami tretjega nivoja označujemo vse tisto, kar ne ustreza prvima dvema kategorijama; pogosto, ne pa nujno, gre za nadstavčna razmerja. V programu Q-CAT so prikazane z **modro** barvo.

2.1 Povezave prvega nivoja

Za označevanje razmerij znotraj besednih zvez so na voljo povezave **DOL**, **DEL**, **PRIR**, **SKUP**, poleg njih pa na tem mestu obravnavamo še povezavo **VEZ**. V programu so z zeleno prikazane vse našteje povezave razen povezave DEL, ki ji pripada oranžna barva.

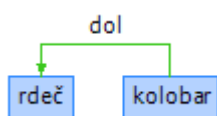
2.1.1 Povezava DOL

Povezava DOL načeloma povezuje določujoči in določani del podredne besedne zveze – pri čemer glede tega, kaj je določujoče in kaj določano, v veliki meri sledimo načelom SS. Izhodišče puščice je **jedro** besedne zveze, cilj puščice pa beseda, ki jedro določa, torej **določilo**. O jedrih in določilih v besednih zvezah piše SS 2004: 557–574. Ta del SS se pred označevanjem splača pregledati, saj bodo v nadaljevanju navodil predstavljeni le osnovni in zahtevnejši primeri.

POZOR: Pri povezavi DOL je izhodišče puščice jedro, cilj puščice pa določilo besedne zveze.

2.1.1.1 Samostalniške besedne zveze

Pri samostalniških besednih zvezah je jedro samostalnik. Vprašalnice, s katerimi si pomagamo pri določanju jedra, so *kakšen/čigav/ kateri* + jedro: *lepa Vida (kakšna Vida?)*, *slovenski jezik (kateri jezik?)*, *vznožje gore (katero vznožje?)*, *Janez Novak (kateri Janez?)*, *očetova ura (čigava ura?)*.

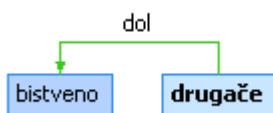
Zgled 3

2.1.1.2 Pridevniške oz. prislovne besedne zveze

Pri teh zvezah je jedro pridevnik oz. prislov. Npr. *napol pečen (kako/koliko pečen?)*, *meter visok (koliko visok?)*, *precej izčrpno (kako/koliko izčrpno?)*

² Pojme *besedna zveza* ter *stavčni člani* v teh navodilih uporabljamo splošneje kot je navada v jezikoslovni literaturi, saj, kot rečeno, ohlapneje dojemamo tudi same jezikoslovne kategorije.

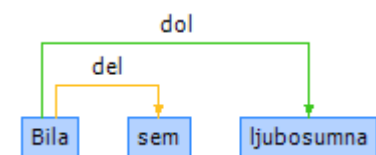

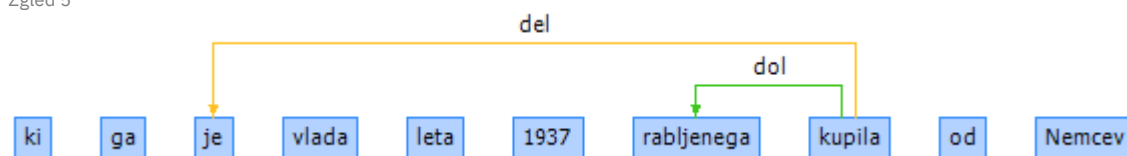
Zgled 4

2.1.1.3 Povedkovo določilo in povedkov prilastek

Pri povedkovem določilu je jedro glagol *biti*, pri povedkovem prilastku pa polnopomenski glagol. Več v [tem poglavju](#).

Zgled 5

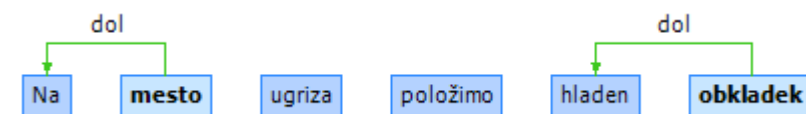
Zgled 6

2.1.1.4 Kompleksne besedne zveze

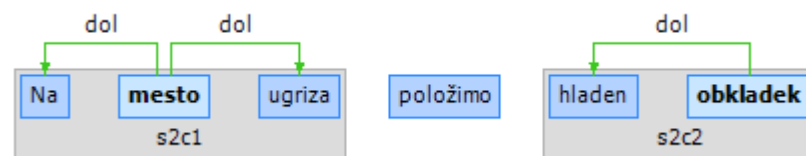
Zgoraj navedeni primeri prinašajo enostavne dvobesedne zveze, pri označevanju pa seveda srečujemo kompleksnejše primere, zelo pogosto denimo besedne zveze s predlogi (npr. *obsodba na dosmrtno ječo*, *spodaj ob reki* ipd.)

V takšnih primerih predlog povezujemo z ustreznim samostalnikom (na-ječo, ob-reki), izhodišče puščice je samostalnik, cilj je predlog.

Povezave DOL v kompleksnih besednih zvezah vedno določamo postopoma, in sicer od spodaj navzgor – najprej povežemo besede, ki so povezane na najosnovnejšem nivoju (Zgled 7), nato nadaljujemo s povezavo navzgor (Zgled 8), pri čemer se običajno zgodi, da postane beseda, ki je na prvem nivoju jedro, v naslednji fazi določilo. Povezovanje ponavljamo toliko časa, dokler niso vse besede besedne zveze ustrezno povezane, zveza pa ima temu primerno samo eno jedro. Več [v tem poglavju](#).

Zgled 7

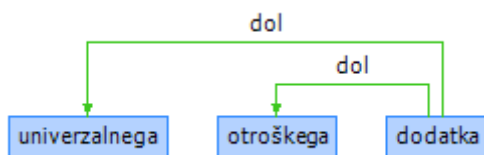

Zgled 8

2.1.1.5 Pridevniški niz

POZOR: Pri označevanju se pogosto srečamo s samostalniškimi besednimi zvezami, ki imajo v levem prilastku **niz pridevnikov**. V takih primerih puščice vedno vlečemo iz jedra, tj. samostalnika, ne pa od

pridevnika do pridevnika, tudi če pridevnik ne določa le samostalniškega jedra, ampak celotno samostalniško besedno zvezo na svoji desni (tj. tudi pridevnike na svoji desni).

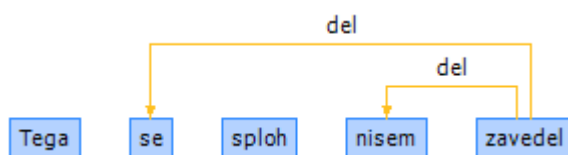
Zgled 9

2.1.2 Povezava DEL

Povezava DEL povezuje jedro in nejedrne dele povedka. Tipično se uporablja za spodnji kategoriji.

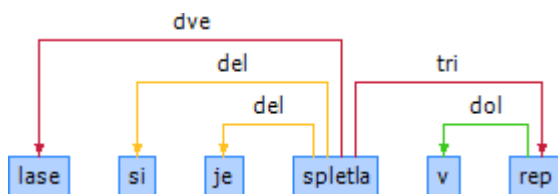
2.1.2.1 Deli zloženega povedka

Izvor puščice je osebna glagolska oblika oz. deležnik na -l; cilj puščice so morfemi *ne*, *se*, *si*, *bi* oz. oblike glagola *biti* v sestavljenih nesedanjskih časih, tj. *bo*, *je*:

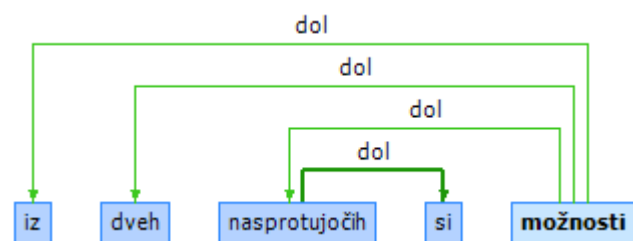
Zgled 10

Delov zloženega povedka ne smemo v nobenem primeru interpretirati kot samostojne stavčne člene, denimo predmete, tudi ko se nam zdi, da se lahko po njih vprašamo (*Komu je spletna lase? Sebi.*).

Zgled 11

Posebnost so prosti morfemi, ki se pojavljajo znotraj besednih zvez in modificirajo določilo jedra, npr.:

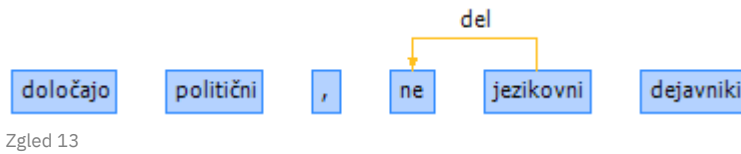

Zgled 12

V tem primeru morfem *se* ni del glagola, temveč se pojavlja znotraj besedne zveze, je vezan na deležnik *nasprotujočih* in skupaj z njim tvori določilo jedra, tj. *možnosti*. Ker ni vezan na osebno glagolsko obliko in ker gre za razmerja znotraj besedne zveze, besedi povežemo z DOL. Za podrobnejše informacije o vezavi prostih morfemov *si* in *se* kliknite [sem](#).

2.1.2.2 Določeni tipi rabe členka 'ne'

Kadar *ne* nastopa kot negacija sledečega pridevnika, samostalnika ali prislova, ga povežemo z DEL. Drugi načini obravnave besede *ne* so popisani [tukaj](#).

2.1.3 Povezavi PRIR in VEZ

Na prvem nivoju povezav se povezavi PRIR ter VEZ pojavljata v kombinaciji, zato ju obravnavamo skupaj. Uporabljamo ju za označevanje prirednih besednih zvez.

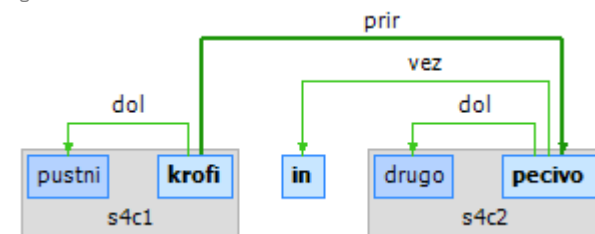
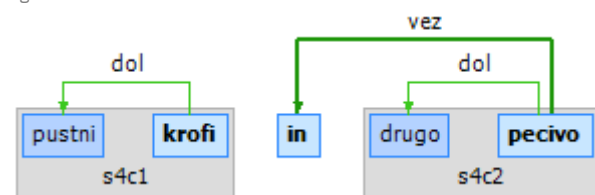
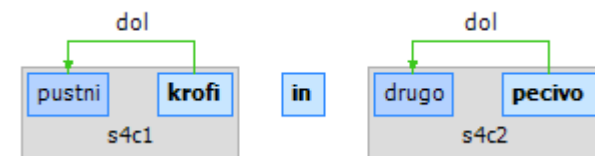
Stavčna priredja označujemo [drugače](#).

2.1.3.1 Označevanje priredij na ravni besednih zvez

Pri označevanju priredij na ravni besednih zvez iščemo tri elemente:

- jedro prvega dela priredja (a)
- priredni veznik ali priredno ločilo, če veznika ni (b)
- jedro drugega dela priredja (c)

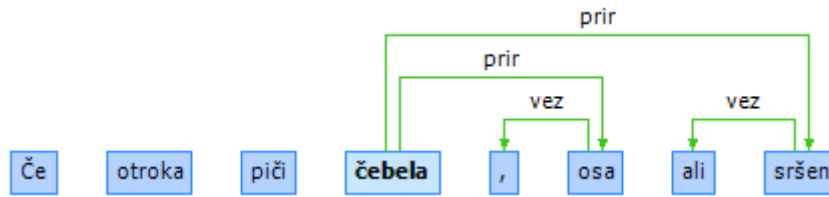
Elementa b in c povežemo s povezavo VEZ, izhodišče puščice je element c. Nato elementa a in c povežemo s povezavo PRIR, pri čemer je izhodišče puščice element a. Na koncu povezovanja so vse besede povezane, jedro je eno samo (element a). V spodnjem primeru: krofi = a; in = b; pecivo = c.

2.1.3.2 Priredja z več elementi

Tudi če je elementov priredja več, je jedro prvega dela priredja vedno tisto, ki bo na koncu povezovanja jedro celotne zveze. Ta del je torej stalnica v označevalnem trikotniku. Spodnji primer prikazuje zvezo,

kjer so v prirednem odnosu trije pridevniki. Povežemo jih na način, kot je opisan zgoraj: **1. korak:** čebela = a; vejica = b; osa = c. **2. korak:** čebela = a; ali = b; sršen = c.

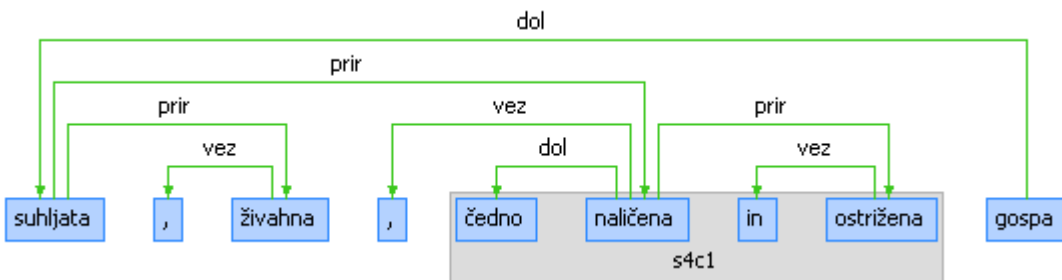

Zgled 17

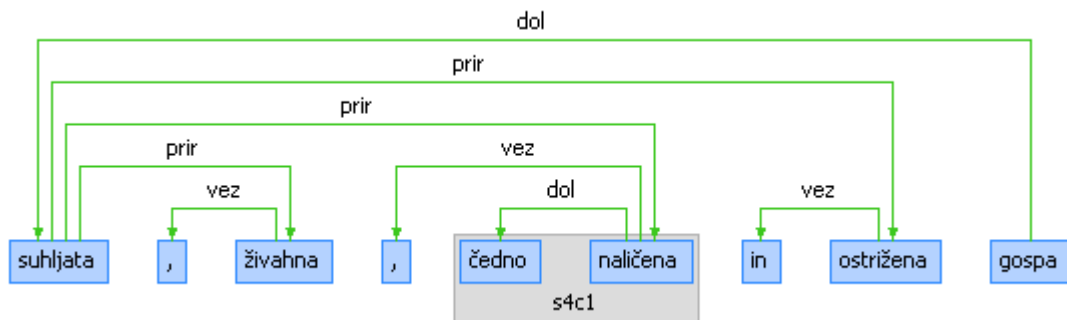
2.1.3.3 Pomensko dvoumne strukture

Pri kompleksnejših prirednih strukturah se priredja lahko gnezdiijo eno znotraj drugega in kombinirajo s podrednimi odnosi. Takšne primere označujemo glede na to, **kako stavek razumemo**, po potrebi po posvetu z ostalimi označevalci. V primeru *suhljata, živahna, čedno naličena in ostrižena gospa* lahko pridevnik *čedno* razumem kot določujoči del celotne priredne zveze (*bila je čedno naličena IN čedno ostrižena*, Zgled 18) ali pa morda kot določujoči samo za prvi del (*bila je čedno naličena in bila je tudi ostrižena*, Zgled 19).

Podoben primer je npr. zveza *delavci in delavke brez zaposlitve* – so brez zaposlitve le delavke ali tako delavke kot delavci? Ob upoštevanju širšega besedilnega konteksta tovrstnih problemov sicer ne bi imeli (gospa v gornjem primeru je čedno naličena, pa tudi ostrižena je čedno, brez zaposlitve pa so tako delavci kot delavke); na ravni povedi brez konteksta pa se dvoumnosti pojavljajo in jih je treba reševati.

Zgled 18

Zgled 19

2.1.3.4 Besede v vezniški vlogi na stavčni ravni

Povezava VEZ se uporablja na zgoraj opisani način na besednozvezni ravni, v nadaljevanju bo opisana raba te povezave tudi pri označevanju odvisnih stavkov vseh tipov, [polstavčnih desnih prilastkov](#), [struktur s kot](#) itd. Na tem mestu je treba poudariti, da s povezavo VEZ ne povezujemo le besed, ki so besednovrstno že označene za veznike, ampak **vse besede**, ki nastopajo v vezniški vlogi na mestu, kjer bi to pričakovali (torej tudi prislove, zaimke itd., npr. *zanima me, kaj reče župnik*).

POZOR: Veznike vedno povezujemo v strukturo, izjema so eliptični stavki. Tako ravnamo, tudi če se veznik navezuje na predhodno poved.

2.1.3.5 Povezovanje vejice

Kadar v stavku ni veznika, stavčno razmerje pa nakazuje ločilo (npr. vejica pri naštevanju), povežemo s povezavo VEZ vejico. V vezalnoprirednih razmerjih vejica npr. nadomešča veznik *in*. Pri nekaterih skladijskih konstrukcijah dosledno povežemo vejico, npr. pri [polstavčnih strukturah](#).

2.1.3.6 Povezovanje besede 'pa'

Ne smemo mešati uporabe besede *pa* v vezniški vlogi – npr. *nekaj potresov in vulkanskih izbruhov pa tudi močnejših tornadov* – s členkom *pa*, ki se prav tako lahko pojavlja v prirednih zvezah – npr. *Kajenje ni bilo drogiranje, epizoda v ovalni dvorani pa ne seks*. S povezavo VEZ povežemo besedo *pa* le takrat, ko je popolnoma zamenljiva z veznikom *in*. V ostalih primerih obravnavamo *pa* tako kot ostale členke (tipično jih povežemo s [povezavo tretjega nivoja](#)) – s povezavo VEZ pa v tem primeru označimo vejico.

2.1.4 Povezava SKUP

2.1.4.1 Nabor zvez za povezavo SKUP

S povezavo SKUP povežemo (večinoma – ne pa nujno – nepolnopomenske) besede, ki imajo zelo močno tendenco po sopojavljanju, tvorijo torej neke vrste večbesedne enote, ne gre pa za klasične podredne ali priredne besedne zveze. S povezavo SKUP označujemo:

- besede, ki imajo variantni zapis skupaj ali narazen (npr. *kakor koli* – *kakorkoli*, *čim večji* – *čimvečji*),
- določene večbesedne veznike (*ne le da*),
- druge večbesedne zveze tega tipa.

S povezavo SKUP povežemo le sosednje (skupaj stoječe) besede. [Seznam zvez](#), ki naj bi jih označevali s to povezavo, je **pripravljen vnaprej** – temelji na pogostnosti pojavljanja zvez tega tipa v referenčnem besedilnem korpusu. S tem naborom si lahko tudi pomagamo pri odločitvi, ali je določena zveza, čeprav je na seznamu ni, ustrezna kandidatka za označevanje s povezavo SKUP (o tem, ali je besedno zvezo smiselno označevati z oznako SKUP in jo dodati na že pripravljen seznam, se posvetujemo z drugimi označevalci oz. s pripravljenci označevalnega sistema).

2.1.4.2 Način povezovanja s SKUP

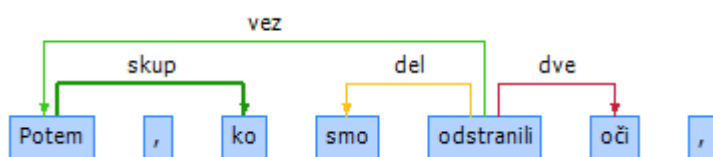
Izhodišče puščice pri povezavi SKUP je prvi element zveze. Cilj puščice je sosednja beseda. Če je skup sestavljen iz niza besed, vlečemo puščice zaporedno, kot prikazuje spodnji primer:

Zgled 20

2.1.4.3 Obravnava vejice in drugih ločil

Ko se med skupe vrine vejica, jo ignoriramo – stavek torej označimo, kot da je ne bi bilo.

Zgled 21

2.2 Povezave drugega nivoja

Na ravni stavčnih členov pripisujemo povezave **ENA**, **DVE**, **TRI** in **ŠTIRI**. Načeloma te povezave sovpadajo s stavčnočlenskimi odnosi, kakršne poznamo iz Slovenske slovnice oz. opisov slovenskega jezikoslovja, vendar ne povsem, zato so poimenovane na jezikoslovno nevtralen način. Sorodnost je naslednja:

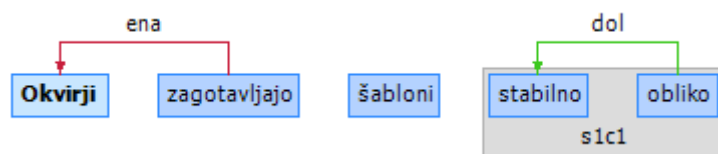
ENA	osebek stavka <- povedek stavka
DVE	predmet stavka <- povedek stavka
TRI	prislovno določilo lastnosti <- povedek stavka
ŠTIRI	ostala prislovna določila <- povedek stavka

Povezave tega nivoja pripisujemo v večini primerov znotraj stavčnih meja, v določenih primerih (kadar je v vlogi stavčnega člana celoten stavek, kakor npr. pri [osebkovih](#), [predmetnih odvisnikih](#) in odvisnikih v vlogi prislovnega določila, tj. [časovnih](#), [krajevnih](#), [vzročnih](#), [načinovnih odvisnikih](#) ipd.) pa tudi preko letih. Ti primeri so razloženi sproti.

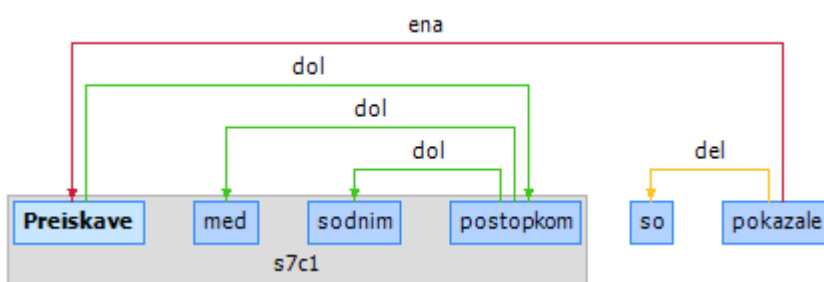
2.2.1 Povezava ENA

2.2.1.1 ENA na znotrajstavčni ravni

Na znotrajstavčni ravni povezava ENA načeloma ustreza razmerju med povedkom ter osebkom stavka: pri določanju si pomagamo z vprašalnico *Kdo ali kaj + povedek*. Posamezen stavek ima vedno samo en osebek. Pri označevanju je izhodišče razmerja jedro povedka, cilj razmerja pa jedro osebka:

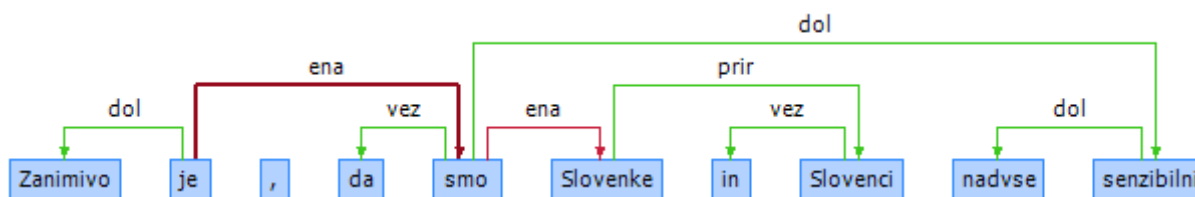
Zgled 22

Zgled 23

2.2.1.2 ENA na medstavčni ravni

Na medstavčni ravni s to povezavo povezujemo osebkove odvisnike z ustreznim nadrednim stavkom: izhodišče puščice je jedro povedka nadrednega stavka, cilj puščice je jedro povedka odvisnika (o osebkih odvisnikih piše Slovnica 2004 na strani 638):

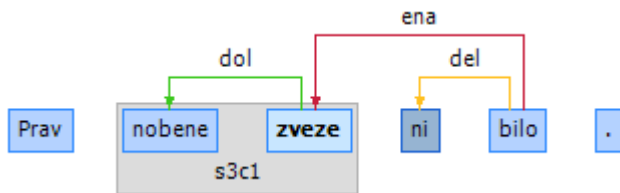
Zgled 24

2.2.1.3 Označevanje logičnega osebka

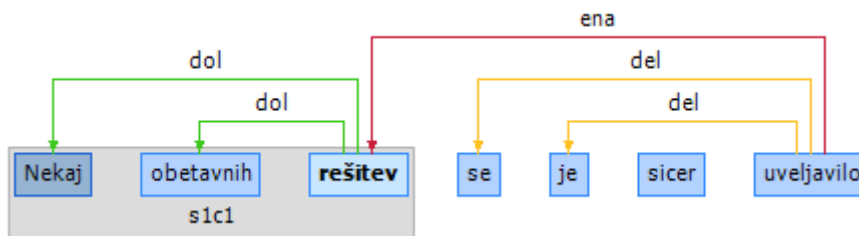
Logičnega osebka ne označujemo. V primerih tipa *Lužinovi se je zdelo* bi bil samostalnik *Lužinovi* po Slovenski slovnici potencialno označen kot osebek, ker je nosilec dogajanja. V našem sistemu označevanja odnosov tega tipa ne označujemo s povezavo ENA, ampak s [povezavo DVE](#) (sledoč vprašalnici *Komu ali čemu se je zdelo?*).

2.2.1.4 Označevanje osebka v rodilniku

Kot osebki so lahko označeni samo zanikani osebki v rodilniku (Zgled 25) in partitivni rodilniki (Zgled 26). Partitivni rodilniki kot osebki so lahko tudi eliptični (npr. *Ni mu ostalo drugega kot oditi*).

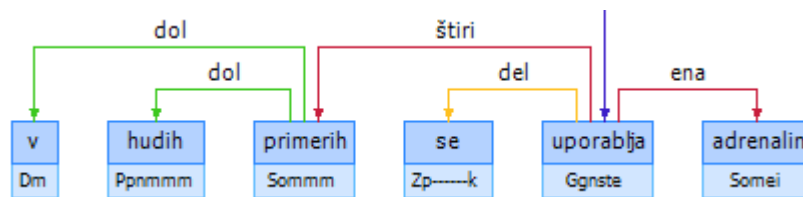
Zgled 25

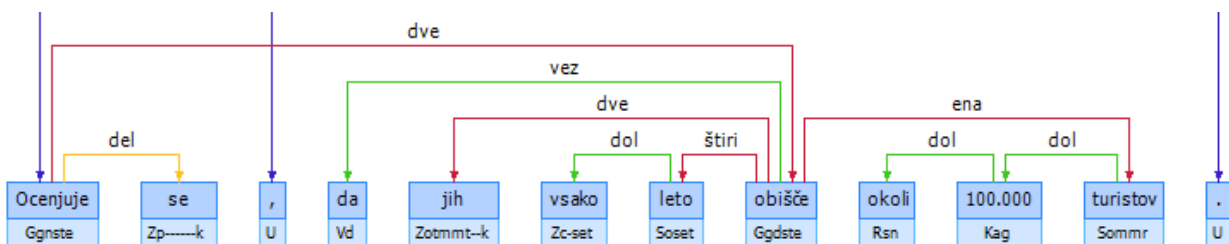
Zgled 26

2.2.1.5 Označevanje osebka pri pasivnih strukturah s 'se'

Dvourni so lahko primeri v pasivu, ki vsebujejo povratnost, npr. *v hudih primerih se daje adrenalin* – *Kdo ali kaj se daje?* ali *Koga ali kaj se daje?* V primeru, da je dvourni beseda ali zveza, preverimo, kateri sklon ji je bil pripisan na ravni oblikoskladnje (pod pogojem, da je ta raven ročno pregledana). Imenovalnike načeloma označimo kot ENA in tožilnike kot DVE (Zgled 27). V primeru, da je dvournost na ravni odvisnika, sledimo pomenski interpretaciji in že označenim podobnim primerom. Večinoma bo rešitev povezava DVE (Zgled 28).

Zgled 27

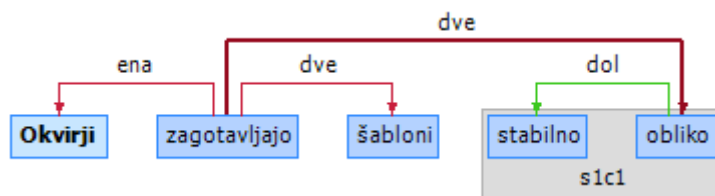

Zgled 28

2.2.2 Povezava DVE

2.2.2.1 DVE na znotrajstavčni ravni

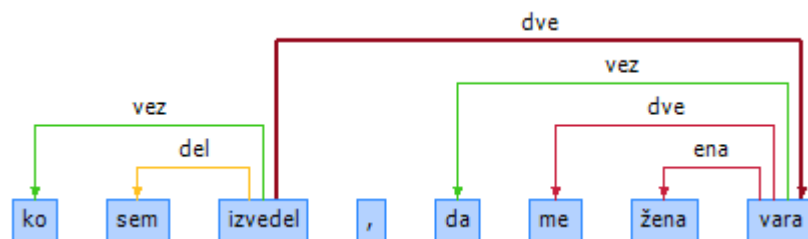
Na znotrajstavčni ravni povezava DVE načeloma ustreza razmerju med povedkom ter nestavčnim predmetom stavka: pri določanju si pomagamo z vprašalnico za neimenovalniške sklone (*koga ali česa, komu ali čemu, koga ali kaj ...*) + *povedek*. Pri označevanju je izhodišče razmerja jedro povedka, cilj razmerja pa jedro predmeta:

Zgled 29

2.2.2.2 DVE na medstavčni ravni

Na medstavčni ravni s to povezavo povezujemo predmetne odvisnike z ustreznim glavnim stavkom: izhodišče puščice je jedro povedka glavnega stavka, cilj puščice je jedro povedka odvisnika (o predmetnih odvisnikih piše Slovnica 2004 na straneh 639–640):

Zgled 30

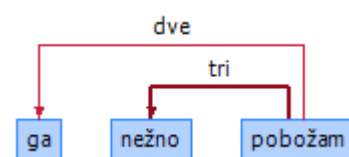
2.2.3 Povezava TRI

2.2.3.1 TRI na znotrajstavčni ravni

Na znotrajstavčni ravni povezava TRI načeloma ustreza razmerju med povedkom ter nestavčnim prislovnim določilom lastnosti: pri določanju sledimo klasifikaciji Slovenske slovnice 2004 (za primere glej 408 ter 622–625). Po tej klasifikaciji so to **prislovna določila načina, sredstva, mere in izida oz. posledice**. Znotraj sistema JOS-SYN s TRI označujemo tudi prislovna določila, ki izražajo **količino** (po njih se vprašamo s *koliko?*, npr. *Bilo jih je preveč*).

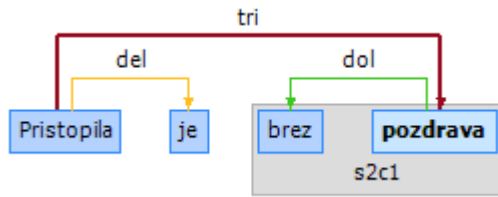
Prislovna določila lastnosti identificirajo vprašalnice: *kako* (*na kakšen način*), *koliko*, *kolikokrat*, *kolikanj*, *kolikič*, *katerikrat*, *čemu podobno*, *kako* (*s čim*), *do katere mere* (*kako zelo*), *s kakšnim rezultatom oz. uspehom* /.../ + *namesto*, *brez*.

Pri označevanju je izhodišče razmerja jedro povedka, cilj razmerja pa jedro prislovnega določila:

Zgled 31

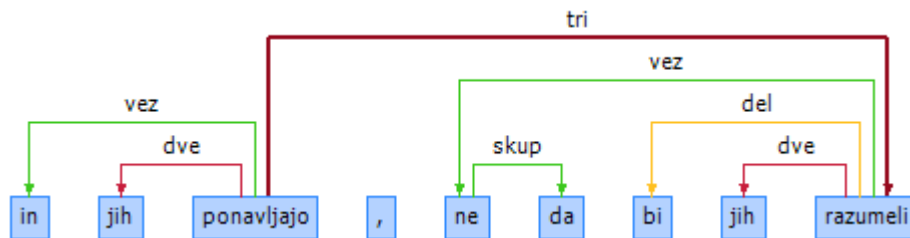

Zgled 32

2.2.3.2 TRI na medstavčni ravni

Na medstavčni ravni s to povezavo povezujemo tudi lastnostne odvisnike oz. polstavke z ustreznim glavnim stavkom: izhodišče puščice je jedro povedka glavnega stavka, cilj puščice je jedro povedka odvisnika.

Po klasifikaciji iz SS so to **načinovni**, **sredstveni** in **posledični** odvisniki. O lastnostnih odvisnikih piše Slovnica 2004 na straneh 641–643.

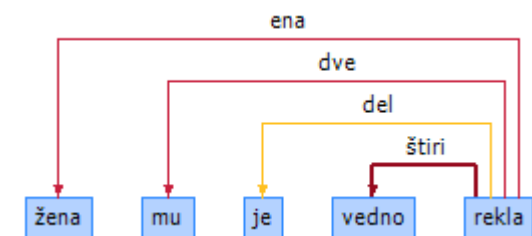
Zgled 33

2.2.4 Povezava ŠTIRI

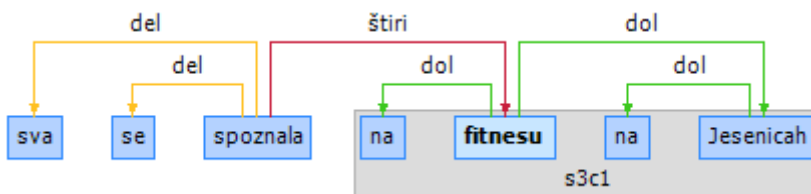
2.2.4.1 ŠTIRI na znotrajstavčni ravni

Na znotrajstavčni ravni povezava ŠTIRI načeloma ustreza razmerju med povedkom ter ostalimi nestavčnimi tipi prislovnih določil (vsemi, ki niso zajeti s povezavo TRI). Po klasifikaciji iz Slovenske slovnice to so prislovna določila **kraja**, **količine prostora oz. poti**, **časa**, **količine časa** (dolžine trajanja, pogostosti, kratnosti itd.), **ozira**, **vzroka**, **namena**, **pogoja** in **dopuščanja**. Pri določanju si pomagamo z vprašalnico za ta prislovna določila + *povedek*.

Pri označevanju je izhodišče razmerja jedro povedka, cilj razmerja pa jedro prislovnega določila:

Zgled 34

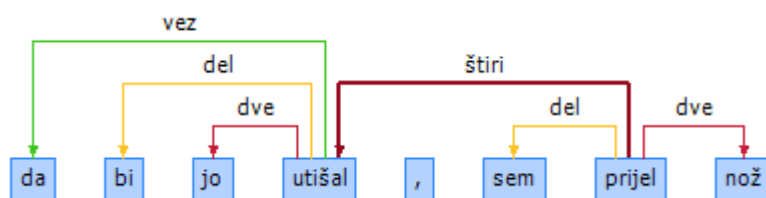

Zgled 35

2.2.4.2 ŠTIRI na medstavčni ravni

Na medstavčni ravni s to povezavo povezujemo odvisnike ustrežajočih tipov z glavnim stavkom. Po klasifikaciji iz Slovenske slovnice so to **prostorski** in **časovni odvisniki**, **odvisniki količine poti in količine časa**, **ozirni**, **vzročni**, **namerni**, **pogojni**, **dopustni odvisnik** in **primerjalni odvisnik mere oz. količine** (o odvisnikih piše Slovnica 2004 na straneh 640–645). Z oznako ŠTIRI označujemo tudi »prostorskost« pri primerih tipa *bruhniti v jok* in vršilce dejanja tipa *razvrščen s strani združenih narodov*.

Izhodišče puščice je jedro povedka glavnega stavka, cilj puščice je jedro povedka odvisnika:

Zgled 36

2.2.5 Dileme označevanja na drugem nivoju

2.2.5.1 DVE ali TRI/ŠTIRI?

Zlasti pri predložnih zvezah, pa tudi sicer, je ločevanje med predmetom (DVE) ter prislovnim določilom (TRI/ŠTIRI) lahko problematično, npr. *Žoga se je odbila od tal – Od česa se je odbila? / Od kod se je dobila?*; *Klopa odstranimo z ostrim vrhom pincete – Kako ga odstranimo? / S čim ga odstranimo?*

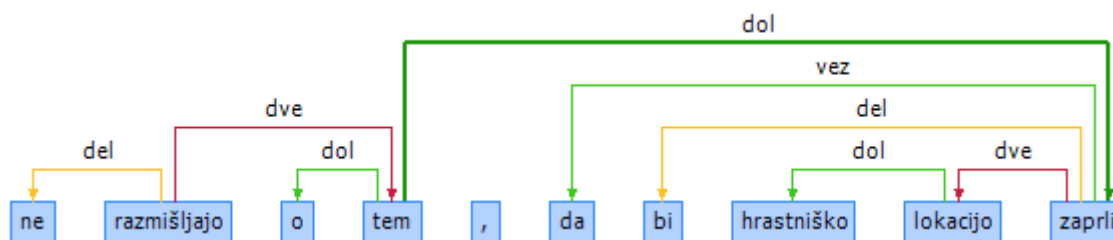
Kadar smo v dilemi, najprej preverimo, ali je v obstoječem naboru že označenih povedi kak podoben primer – sorodna struktura ob istem glagolu (npr. *odbiti se*, *odstraniti* za gornja zglede). Če takšen primer obstaja, strukturo označimo enako. Če tovrstnega primera ni, preverimo, ali obstaja zgled, pri katerem se struktura pojavlja ob pomensko sorodnem glagolu (npr. *pritrđiti*, *dodati*, *odvzeti*, *iztakniti*, *odstriči*; *odskočiti*, *odmakniti se*). Če takšen primer obstaja, mu pri označevanju sledimo.

Če podobnih primerov ni, sledimo principu, da v sistemu JOS-SYN ločevanje med predmetom ter prislovnim določilom v grobem pomeni tudi ločevanje med obveznimi ter neobveznimi stavčnimi sestavinami. Zanima nas, **kaj problematična struktura pomeni za glagol**. Če jo dojemamo kot del glagolske fraze (npr. *zaljubiti se v nekoga*, *spremeniti se v nekoga*), potem označujemo s povezavo DVE. Če ga ne dojemamo kot del glagolske fraze (npr. *kapljati s sveče*, *kapljati s strehe*), ga označimo s TRI oz. ŠTIRI. "Del fraze" pri tem razumemo skladijsko in ne pomensko: tudi primer *kapljati na zabavo* bi označili s TRI oz. ŠTIRI.

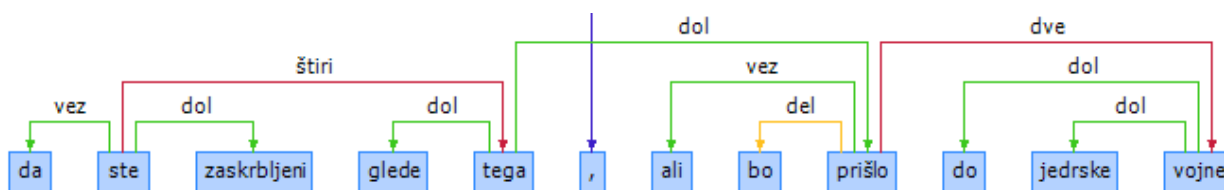
Če se še vedno ne moremo odločiti, označimo strukturo kot TRI/ŠTIRI.

2.2.5.2 Uvajanje odvisnikov s kazalnimi zaimki

Kadar pri označevanju naletimo na uvajanje odvisnika s kazalnim zaimkom, jih označimo, kot prikazuje spodnji primer (uporabimo povezavo DOL, podobno kot pri [prilastkovih odvisnikih](#)):

Zgled 37

Zgled 38

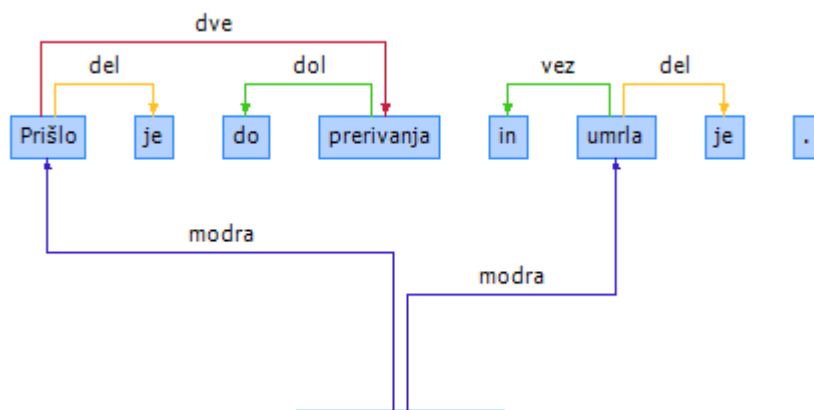
2.3 Povezave tretjega nivoja

Povezave tretjega nivoja so bolj ali manj tiste, ki jih ne pokrijemo s prvim ali drugim nivojem: ta tip povezav je torej namenjen povezovanju elementov, ki bi sicer ostali nepovezani. Povezavo prikazuje modra puščica, ki poteka od metaelementa do ciljne besede. Kljub temu da na tej ravni povezujemo različne tipe razmerij, je povezava vedno poimenovana **MODRA**.

2.3.1 Jedro povedka v določenih primerih

2.3.1.1 Jedro povedka glavnega stavka in priredij

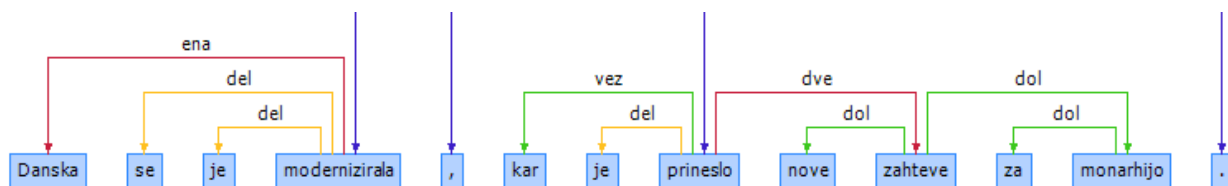
Z metaelementa vežemo jedro povedka glavnega stavka (ki je pri povezovanju na prvem in drugem nivoju lahko le izhodišče povezav, nikoli pa ni cilj). Prav tako vežemo na koren jedra povedkov prirednih stavkov, tako stavke, ki so priredni glavnemu stavku, kot tiste stavke, ki so priredni z odvisniki.

Zgled 39

2.3.1.2 »Nepravi« odvisniki

Včasih imamo opravka s stavki, ki jih uvajajo podredni vezniki, ki pa so pomensko priredni. Ti stavki komentirajo prej povedano in se torej ne nanašajo zgolj na en element (stavčni člen) stavka, temveč na celoten predhodni stavek. Zato jih ne označujemo kot odvisnike, ampak kot priredno povezane stavke, ki se glede na pravila povezujejo z metaelementa. Tipični vezniki, ki tovrstne »neprave« odvisnike uvajajo, so *kar*, *tako da*, *pri čemer*, *s čimer* itd.

Zgled 40

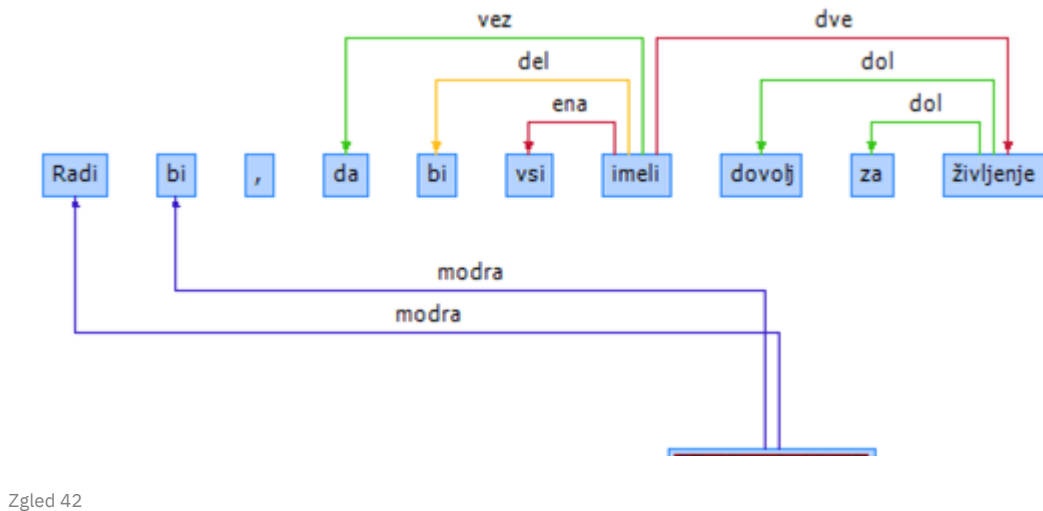
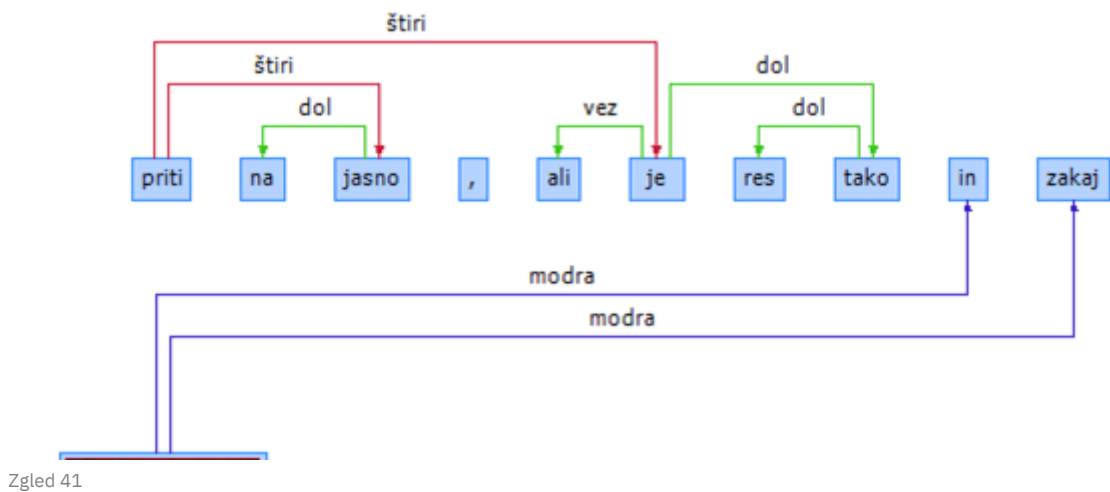
2.3.2 Strukture brez povedka

Strukture brez povedka tipično »razpadejo«. Pri označevanju povežemo tiste dele fragmentov, ki so glede na pravila povezljivi, nato pa vsa jedra vežemo z metaelementa.

2.3.2.1 Stavki z izpuščenim povedkom ali delom povedka

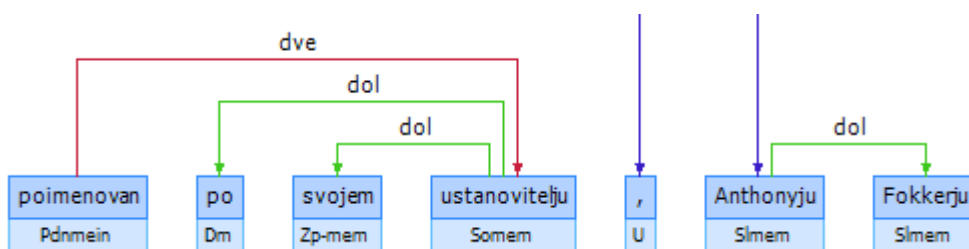
Z metaelementa povezujemo stavke z izpuščenim povedkom (Zgled 41) ali delom povedka (Zgled 42). Če ne bi prišlo do izpusta, bi se primera glasila: *ali je res tako in zakaj je tako* (izpust povedka); *radi bi videli, da bi vsi imeli dovolj za življenje* (izpust jedra glagolske zveze oziroma osebne glagolske oblike).

POZOR: navodilo velja izključno za izpuste na ravni povedka. V primerih, kjer je izpuščena kak drug jezikovni element, ravnamo drugače. Npr. pri *ločevati zasebno življenje od službenega* tudi drugi pridevnik povežemo v strukturo in ne z metaelementa, saj gre za posamostaljeni pridevnik, ki prevzame vlogo jedra.

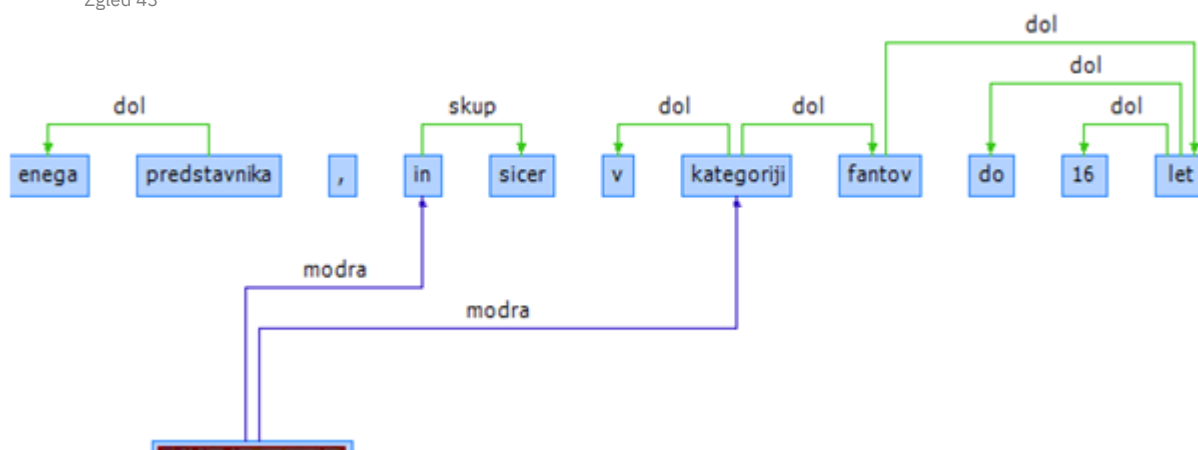

2.3.2.2 Pristavki in pojasnjevalne strukture tipa *in sicer*

Z metaelementa vežemo jedra oz. razpadle dele pristavkov (Zgled 43) in sorodnih pojasnjevalnih struktur (Zgled 44), ki so običajno od preostale povedi ločene z ločili (vejica, pomišljaj), tipično pa imajo tudi samostalniško jedro. Polstavke s pridevniškim ali prislovnim jedrom povezujemo drugače.

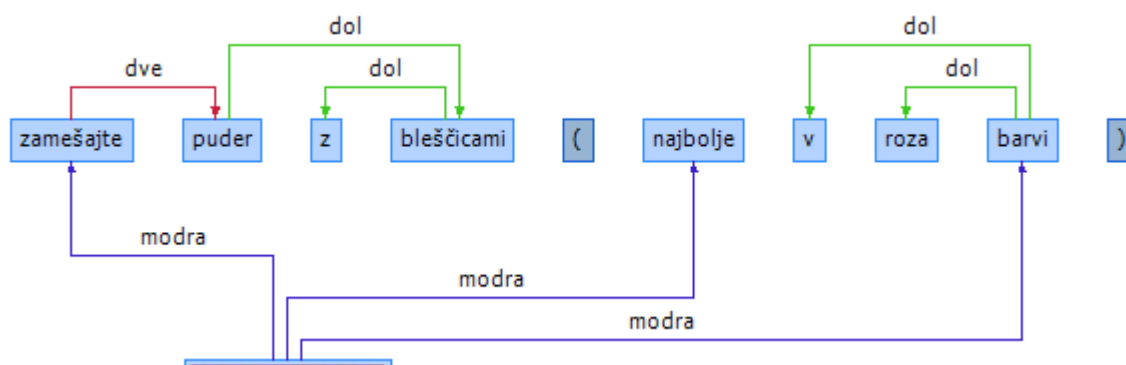
Zgled 43

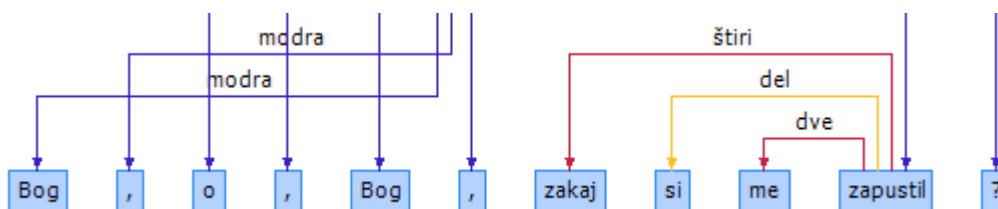
Zgled 44

2.3.2.3 Ostali vrinki

Enako obravnavamo tudi večino ostalih vrinkov, tj. delov besedila, ki so grafično – bodisi z vejicami bodisi s pomišljaji, podpičjem, dvopičjem in oklepaji – ločeni od preostalega besedila.

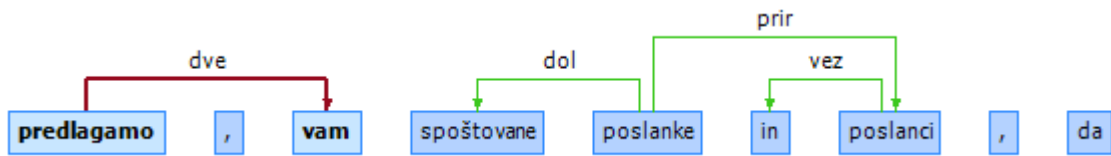

Zgled 45

Zgled 46

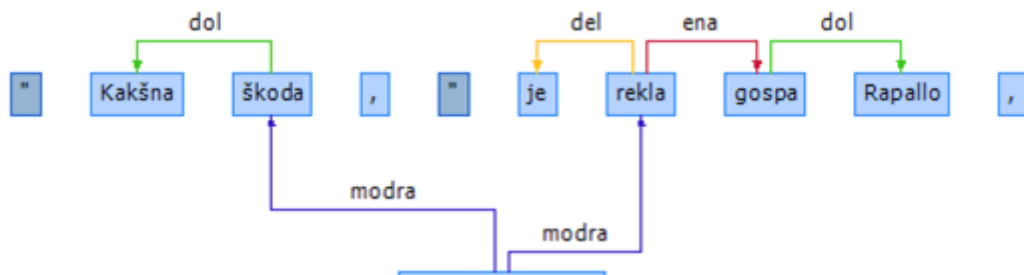
POZOR: Občasno se najdejo grafično ločeni deli povedi, ki pa so skladenjsko nerazdružljivi od preostalega besedila ali posledica atipično postavljenih ločil, kot denimo primer spodaj. V takih primerih se vprašamo, ali lahko ločilo izpustimo, ne da bi kakor koli zmotili stavčno strukturo. Če je to možno, dela besedila izjemoma ne vežemo z metaelementa, temveč ga povežemo v stavčno strukturo. Primeri, ki zahtevajo izjemo, so redki in pri tovrstnem povezovanju se posvetujemo z ostalimi označevalci.

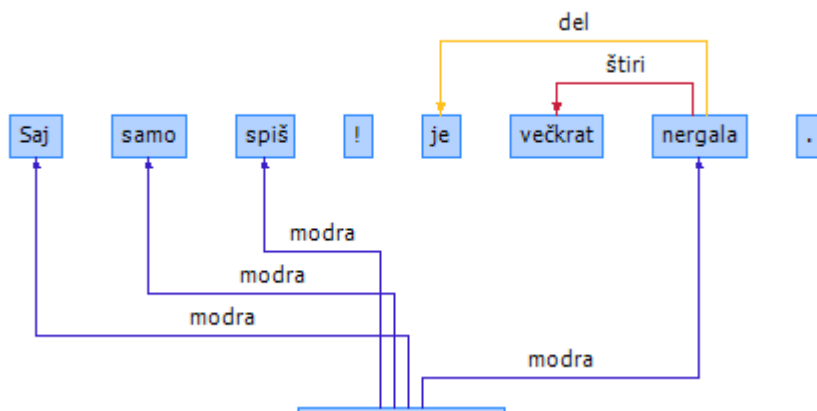
Zgled 47

2.3.2.4 Premi in polpremi govor

Kot fragmente obravnavamo tudi premi in polpremi govor (Zgled 48, 49). Odvisnega govora pa ne povežemo z metaelementa, temveč v stavčno strukturo. V primeru *Žena mu je vedno rekla, da bo prespal življenje*, drugi del razumemo kot predmetni odvisnik in ga na *rekla* vežemo z *dve*.

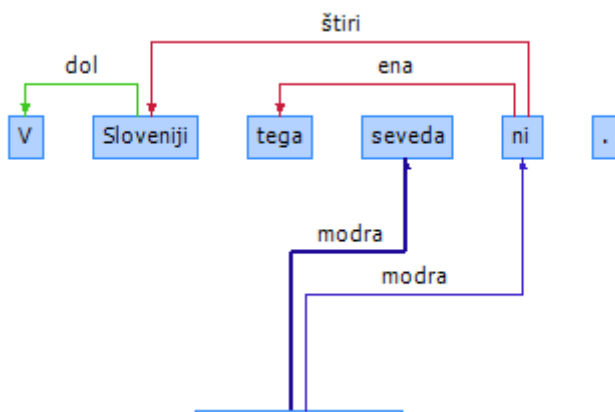
Zgled 48

Zgled 49

2.3.3 Členki

Z metaelementa povežemo velik del členkov. Izjeme so opisane v poglavju [Členkovna modifikacija](#).

Zgled 50

3 Specifična navodila za označevanje

3.1 Vse o povedku

3.1.1 Povedkovo določilo in povedkov prilastek

3.1.1.1 Označevanje povedkovih določil in prilastkov

Povedkova določila in povedkove prilastke označujemo s [povezavo DOL](#). Povlečemo jo med glagolom *biti* in povedkovim določilom oz. polnopomenskim glagolom in povedkovim prilastkom. Izhodišče puščice je glagol *biti* / polnopomenski glagol, cilj pa v jedru povedkovega določila oz. povedkovega prilastka.

3.1.1.2 Prepoznavna povedkovih določil

Za razliko od Slovnice 2004 (588) je v sistemu JOS-SYN označevanje poenostavljeno: povedkovo določilo lahko nastopa le ob **nepolnopomenskem glagolu *biti*** (*bil je ekonomist, nadarjena je bila, bili so vesele narave, bil je dobrega srca, popravljati napake je vaša naloga, ohranjati izročilo je vredno in smiselno*).

Kot povedkova določila določimo samo nepredložne samostalnike, pridevnike, števnik, zaimke, nedoločnike, stavke ipd. Prislovi, členki, medmeti, predlogi, vezniki ipd. (npr. *Bilo mu je bolje, To ni prav, Z njim je nekaj narobe* ipd.) v sistemu označevanja JOS-SYN načeloma ne morejo nastopati kot jedrni element povedkovega določila. Zato jih ne označujemo z oznako DOL, ampak dobijo oznako TRI.

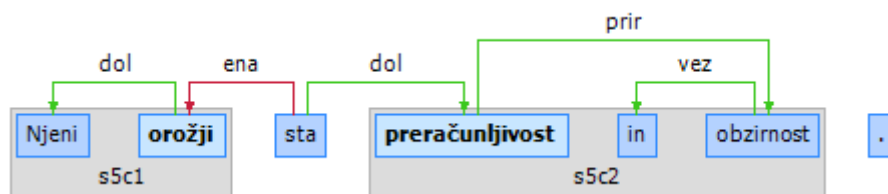
POZOR: Primerov *bilo mu je bolje* in *bilo mu je lepo* ne gre enačiti, saj je *lepo* po sistemu JOS pridevnik, *bolje* pa prislov. V primerih tipa *bilo mu je lepo* torej označujemo povedkovo določilo in pridevnik vežemo na glagol z *dol*. To velja za **vse** pridevnike, torej tudi za pridevnike z [modalno vrednostjo](#) in pridevnike, ki izražajo mnenje ali oceno (npr. *zanimivo, očitno, pomembno*).

3.1.1.3 Predložne zveze ob glagolu *biti*

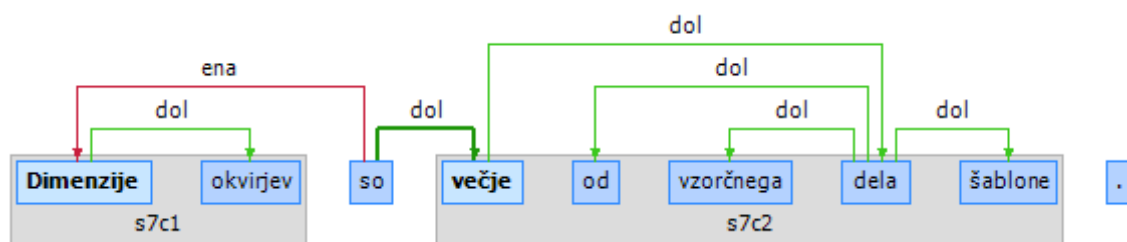
Predložne zveze ob glagolu *biti*, ki jih slovnični opisi tipično opredeljujejo kot povedkova določila oz. prislovna določila, v sistemu JOS-SYN označimo s povezavo ŠTIRI (*biti v akciji, biti proti naseljevanju prebežnikov* ipd.). S povezavo DVE oz. TRI označujemo le morebitne predmete in prislovna določila načina, mere ipd., pri čemer upoštevamo, da se takšni primeri pojavljajo redko. Če torej pri označevanju predložne zveze ob glagolu *biti* [oklevamo med označevanjem z oznako ŠTIRI in označevanjem z oznakama DVE/TRI](#), se odločimo za oznako ŠTIRI.

3.1.1.4 Povedkovo določilo ali osebek?

Tipično povedkovo določilo sestoji iz treh elementov, osebka, povedka ter povedkovega določila. npr. *december je vesel mesec* – uporaba vprašalnic v teh primerih je nekako *Kdo ali kaj je kdo ali kaj*.

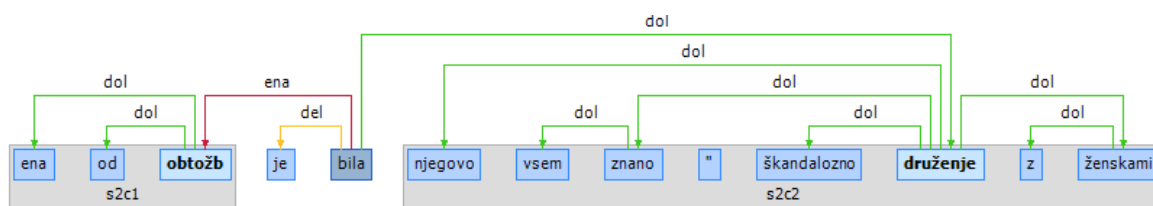
Zgled 51

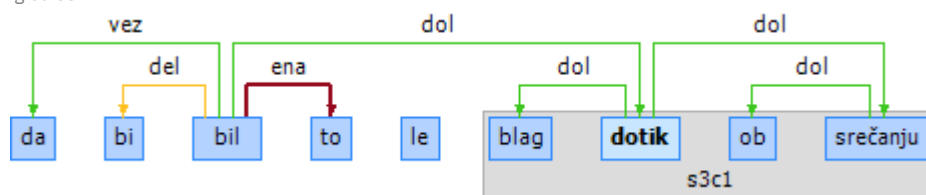
Zgled 52

Ko smo v dvomih, kateri del stavka je osebek, kateri pa določilo, se držimo spodnjih smernic. Če oklevamo, ali je glagol *biti* polnopomenski ali ne oz. ali je struktura ob njem povedkovo določilo ali pa gre za osebek ali prislovno določilo, ima prednost odločitev za povedkovo določilo (povezava DOL).

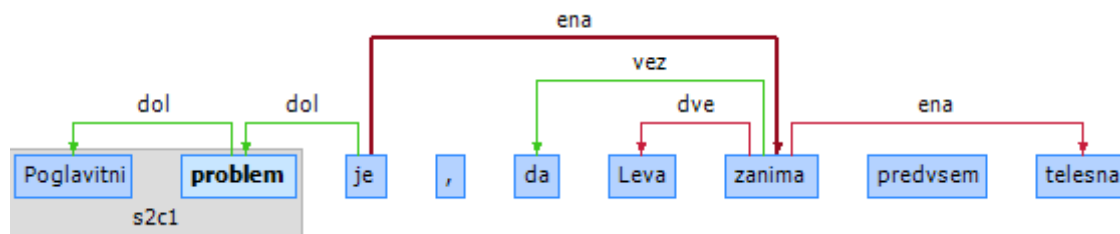
- Povedek stavka se mora v končnici ujemanjati z osebkom, saj mu ta določa spol, sklon, število in osebo. (O ujemanju prim. Slovenska slovnica, 2004: 608, 613.) V Zgledu 53 je torej iz končnice deležnika *bila* razvidno, da je osebek ženskega spola, zato za osebkovo jedro določimo samostalnik *obtožb*, za jedro določila pa samostalnik *druženje*, ki je srednjega spola.
- Ko je eden od elementov pomensko izpraznjena struktura, npr. kazalni zaimpek, zanemarimo pravilo ujemanja in jo označimo kot osebek (Zgled 54).
- V povedih, kjer je eden od dveh elementov izražen z odvisnikom, drugi pa z besedo ali besedno zvezo, za osebek označimo prvega, tj. odvisnik (Zgled 55).
- V [prilastkovih odvisnikih](#) s povedkovim določilom osebkata ne označujemo, kadar je osebek besedna zveza, na katero se nanaša odvisnik (Zgled 56), prim. pretvorbo *družine so dejanske lastnice države*).

Zgled 53

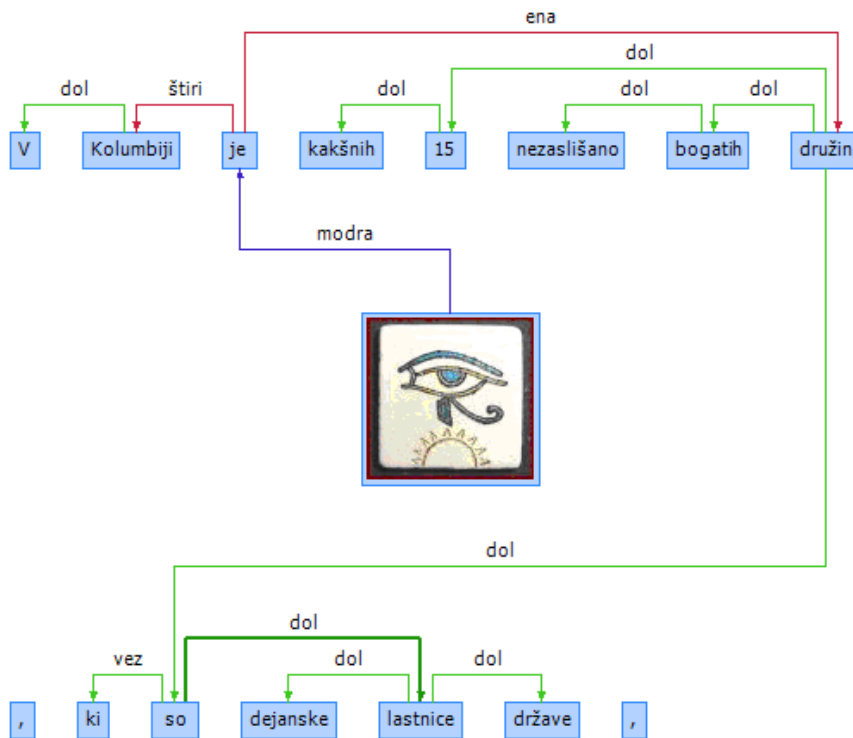

Zgled 54

Zgled 55

Zgled 56

3.1.1.5 Strukture ob pomensko oslabljenih glagolih

Slovenska slovnica (str. 590–591) »pomensko oslABLJENE glagole« oz. strukture z njimi označuje kot povedkova določila, v našem sistemu pa jih označimo s povezavo DVE, če so samostalniške zveze (*ostal je učitelj, imam te za prijetnega človeka, imenovali so ga za predsednika ZDA, velja za poštenjaka* ipd.), ali s povezavo DOL, če gre za pridevniške zveze (*postaja bled, dela se neumnega, čutil se je odgovornega, zdi se zaspan* ipd.). Nekaj primerov takšnih glagolov oz. ustreznih struktur je navedenih v [Prilogi B](#).

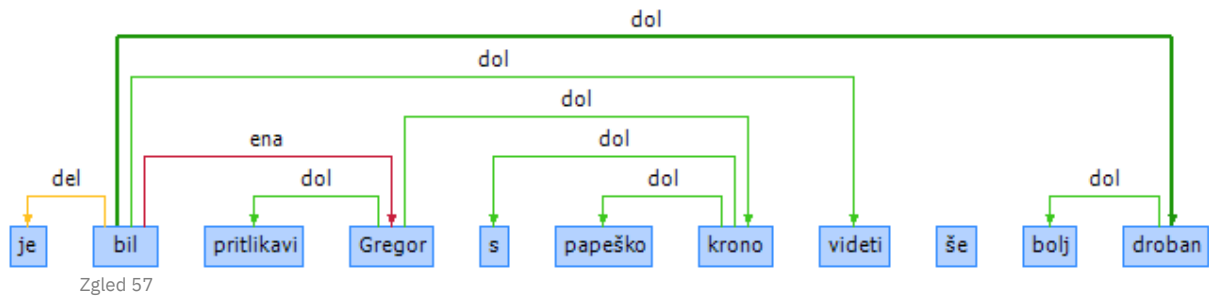
3.1.1.6 Prepoznavna povedkovega prilastka

Povedkov prilastek se pojavlja ob pomensko popolnih glagolih – v našem sistemu so to vsi glagoli razen *biti*. Ob glagolu *biti* se pojavlja samo, kadar je ta polnopomenski (*Oče je doma vesel* 'oče se nahaja doma in je vesel'), ob kopuli *biti* pa, če je v stavku tudi povedkovo določilo (*Peter je bil igralec prvi od nas* 'Peter je postal igralec prvi, drugi smo bili igralci šele kasneje').

Strukturo označimo kot povedkov prilastek le, če je od samostalniške zveze, ki jo preko glagola posredno določa, prostorsko ločena in če jo lahko izpustimo, ne da bi pri tem stavek postal neslovnichen (spremeni se le njegov pomen). Povedkov prilastek torej povedku oz. samostalniški zvezi pripisuje samo dodatno lastnost (*Z dopusta se je vrnil dobre volje, Zamišljen je pokimal, Umrli je mlad* ipd.)

3.1.1.7 Strukture tipa 'Videti je droban'

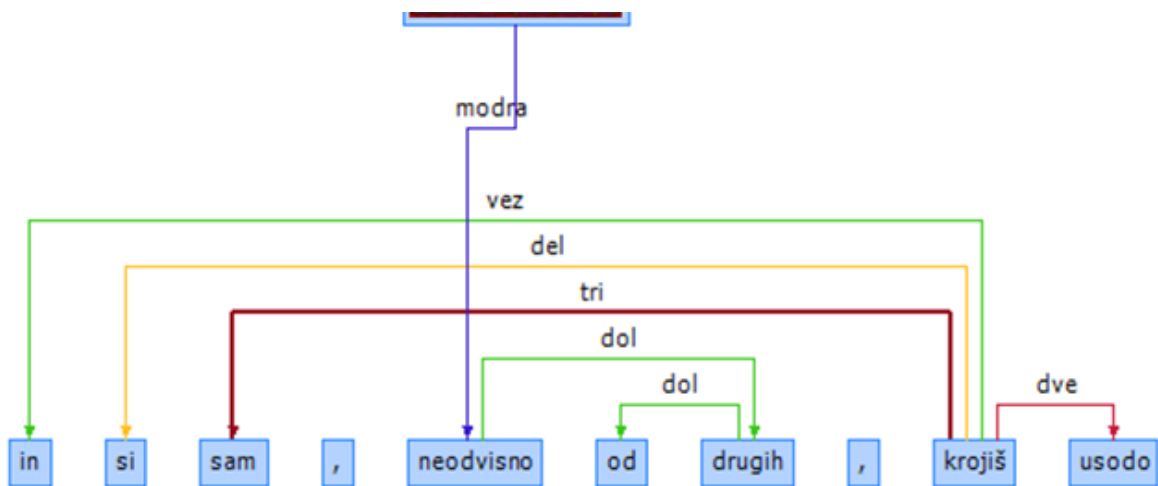
Strukture tipa *Videti je bil droban, Slišati si utrujen* obravnavamo enako kot strukture tipa *viden je bil droban, slišen je bil utrujen*. Nedoločnik *videti, slišati* je torej povedkovo določilo stavka, zato ga na glagol *biti* povežemo s povezavo DOL. Pridevnik *droban, utrujen* razumemo kot povedkov prilastek, zato ga na glagol *biti* prav tako povežemo s povezavo DOL.

Zgled 57

3.1.1.8 Označevanje besede 'sam'

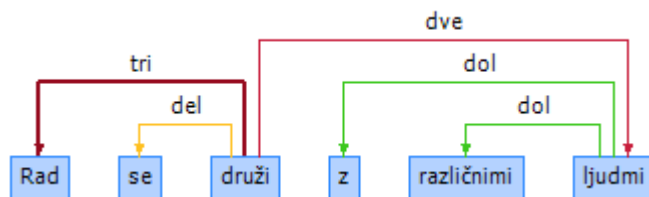
Prava posebnost je beseda *sam*, saj se lahko pojavlja v številnih vlogah: v vlogi osebka (npr. *sam uvaja pojem "identificirajoča genitivna metafora"*), povedkovega določila (npr. *kar je neverjetno težko storiti, če si sam*), znotraj besednih zvez (kot določilo jedra besedne zveze, npr. *v en sam stavek*, ali kot jedro besedne zveze, npr. *Denar sam po sebi ni ne dobro ne zlo*, kjer je jedro prislovnega določila načina) ali v zvezi tipa *nas samih*, ko ga razumemo kot določilo zaimka in ga torej nanj vežemo z DOL. Ko beseda *sam* ni osebek, prilastek ali povedkovo določilo, jo na glagol vežemo s TRI.

Zgled 58

3.1.1.9 Označevanje besede 'rad'

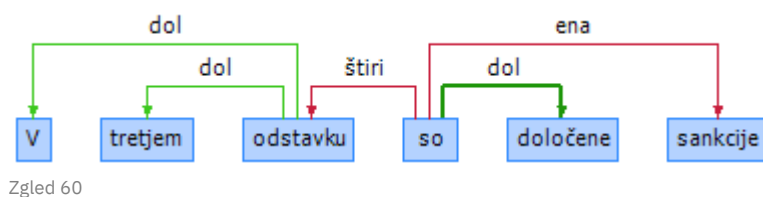
S TRI označujemo tudi povedkovnik *rad* in vse njegove oblike (*rada, radi* ipd.).

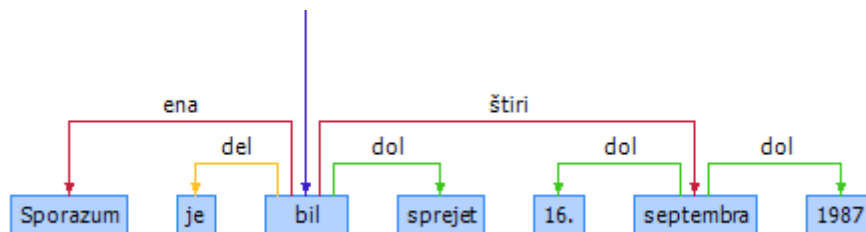
Zgled 59

3.1.2 Pasivne konstrukcije

V sistemu JOS-SYN pri označevanju ne ločujemo med pasivnimi konstrukcijami (kot jih pojmuje SS) in deležniki stanja, temveč vse označujemo po enotnem sistemu, in sicer na enak način kot [povedkova določila](#). Zgled 60 kaže deležnik stanja in Zgled 61 pasivno konstrukcijo.

Zgled 60

Zgled 61

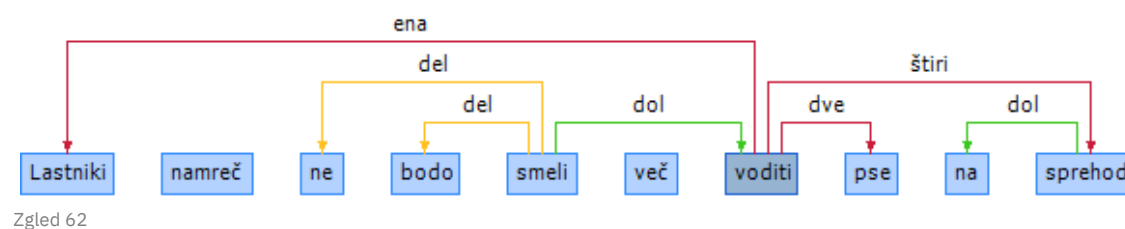
3.1.3 Modalnost

3.1.3.1 Modalni glagoli in druge strukture z nedoločnikom/namenilnikom

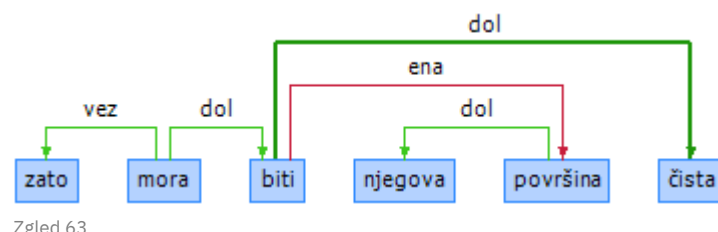
Strukture z modalnimi glagoli (*morati, smeti, hoteti* itd.) označimo tako, da za izhodišče izberemo modalni glagol, nedoločnik oz. namenilnik pa označimo kot določilo modalnega glagola (oznaka DOL). Na enak način obravnavamo vse glagole, ki nastopajo v zvezah z nedoločniki in namenilniki, npr. fazne glagole (*začeti, končati, nehati* itd.)

3.1.3.2 Povezave pri strukturah z nedoločnikom

Ko se v strukturi pojavi nedoločnik, stavčne člene, ki sledijo povedku, vedno povežemo iz nedoločnika – slednji je torej izhodišče za povezave ENA, DVE, TRI, ŠTIRI (Zgled 62), pa tudi DOL v primeru povedkovega določila oz. povedkovega prilastka (Zgled 63). To velja tudi v tistih primerih, kjer so stavčni člani izraženi z odvisniki.

Zgled 62

Zgled 63

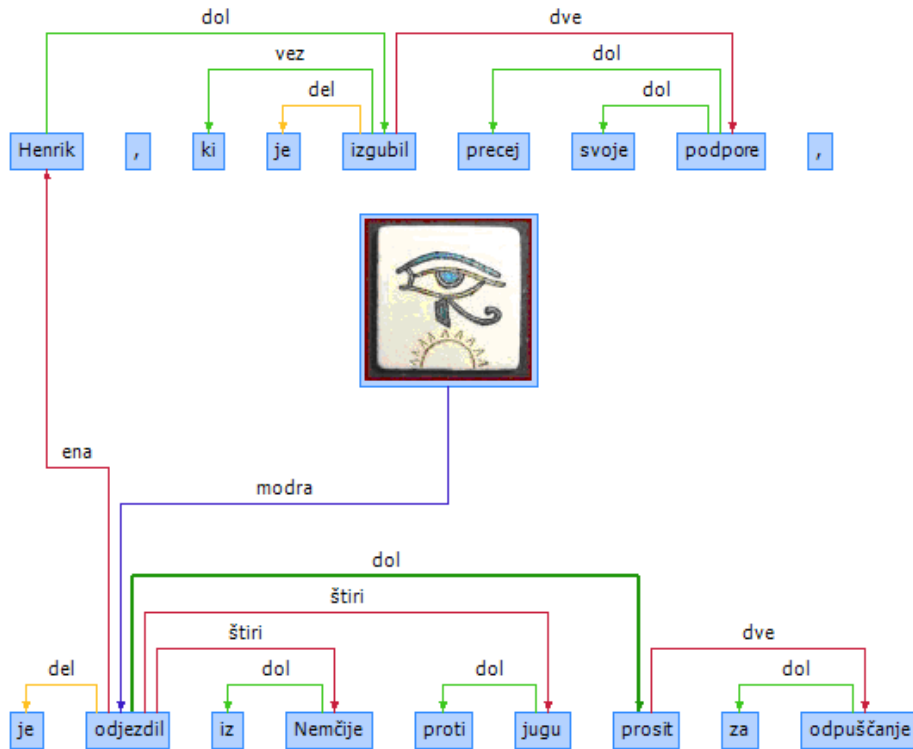
3.1.3.3 Povezave pri strukturah z namenilnikom

Ko se v strukturi pojavi namenilnik (ti se pojavljajo z glagoli premikanja), stavčne člene povežemo drugače kot pri strukturah z nedoločnikom. To velja tudi v tistih primerih, kjer so stavčni člani izraženi z odvisniki.

Iz osebne glagolske oblike (glagol premikanja) povežemo na strukture, ki se nanjo pomensko navezujejo. Pri glagolih premikanja sta takšna stavčna člena zlasti osebek in prislovno določilo kraja,

seveda se lahko na osebno glagolsko obliko pomensko navezujejo še druga prislovna določila, predmet (oznaka DVE) se na glagol premikanja pomensko nanaša redkeje!

Iz namenilnika pa povezujemo tiste stavčne člene, ki se pomensko navezujejo na namenilnik: predvidoma bodo tu predmeti (oznaka DVE), na namenilnik pa se lahko pomensko navezujejo tudi prislovna določila.

Zgled 64

3.1.3.4 Strukture tipa 'nujno je' in 'treba je'

V slovenščini imajo modalno vrednost tudi strukture tipa *nujno je* + *nedoločnik* (enako še drugi podobni pridevniki: *mogoče*, *možno*, *verjetno* itd.) in pa strukture tipa *treba je* + *nedoločnik* (enako še drugi podobni prislovi). Jedro glagolske zveze je osebna glagolska oblika, nedoločnik pa nanj vežemo s povezavo ENA. Pridevniki so iz glagola *biti* vezani s povezavo DOL, prislovi pa s TRI.

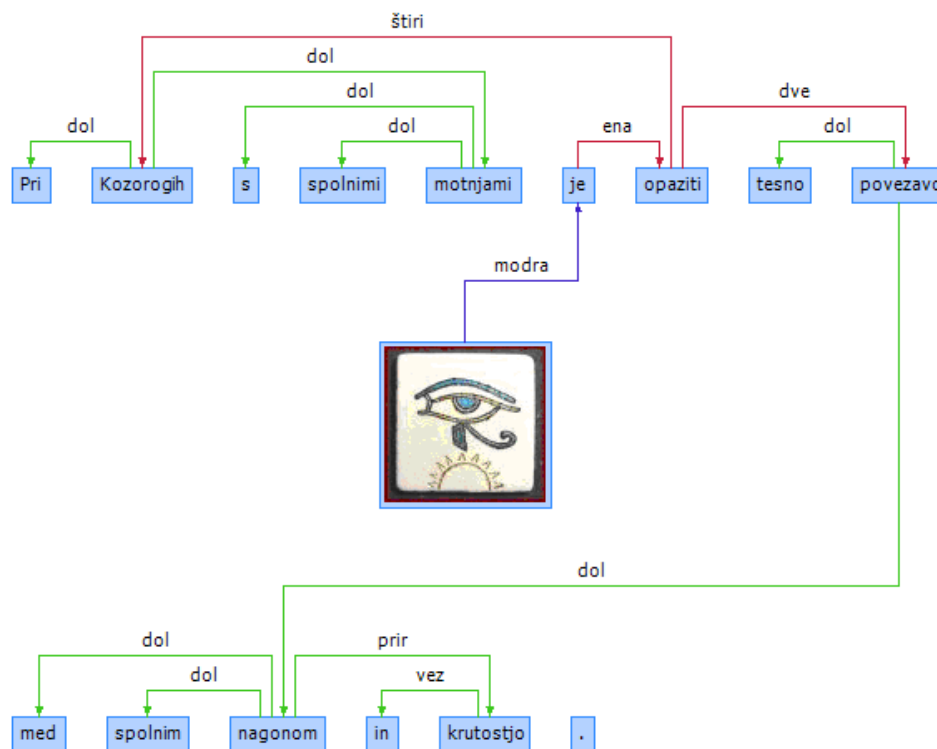
Zgled 65

Zgled 66

3.1.3.5 Strukture tipa 'slišati je'

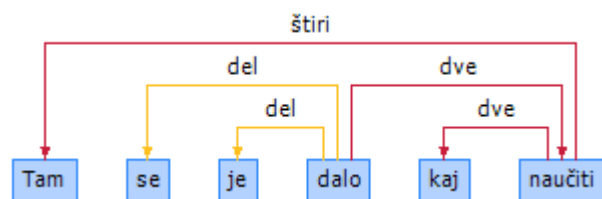
Strukture tipa *Slišati je bilo ptičje petje* razumemo kot eliptično (*Ptičje petje je bilo mogoče slišati*) in jo torej obravnavamo enako kot strukture tipa *Kaditi je nevarno*. *Slišati ptičje petje* določimo kot osebek stavka, jedro strukture je nedoločnik *slišati*.

Zgled 67

3.1.3.6 Struktura 'da se'

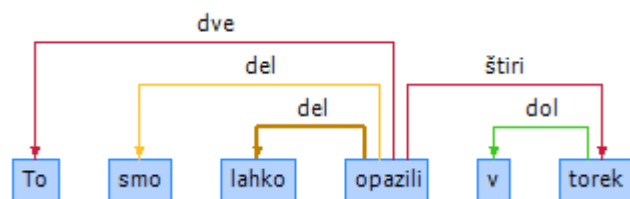
Strukturo *da se* obravnavamo kot [modalne glagole](#). V strukturah tipa *Da se naučiti peti/petja, Voda se da precediti* ipd. je nedoločnik (*naučiti, precediti*) predmet oz. jedrni del predmeta (povezava DVE), samostalnik v imenovalniku je osebek (povezava ENA).

Zgled 68

3.1.3.7 Izražanje modalnosti z besedo 'lahko'

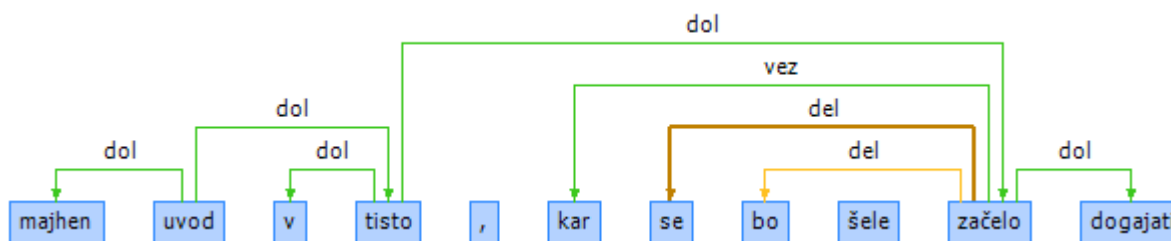
Nekoliko poseben primer je izražanje modalnosti z *lahko* (npr. *lahko je ostal predsednik*), ker je edina kombinacija, kjer ob glagolu nastopa osebna glagolska oblika. Zvezo označujemo tako, da za izhodišče zveze izberemo osebno glagolsko obliko, *lahko* pa nanjo povežemo s povezavo DEL.

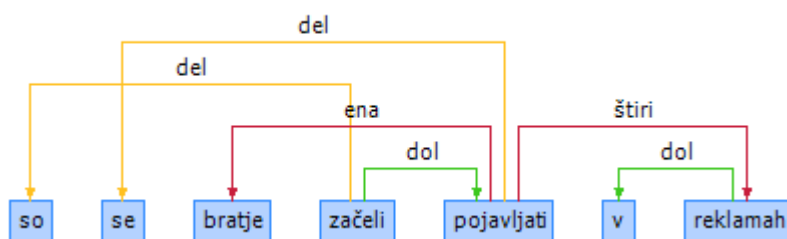
Zgled 69

3.1.4 Vezava prostih morfemov 'si' in 'se'

Ko imamo zvezo osebne glagolske oblike in nedoločnika, nekatere ostale dele povedka, tj. prosta morfema *si* in *se*, vežemo na tisti glagol, h kateremu spadajo. Ko sta možni dve interpretaciji, si pomagamo tako, da se vprašamo, kateri glagol morfem bolj "potrebuje". V Zgledu 70 bi morfem *se* lahko vezali bodisi na jedro osebne glagolske oblike, tj. *začelo* ("Kaj **se** je *začelo*?") bodisi na nedoločnik *dogajati*, vendar ga vežemo na nedoločnik, ker ga ta nujno "potrebuje" ob sebi, saj ne more stati sam (*dogajati se* in ne *dogajati*). Če si na ta način ne moremo pomagati, ga vežemo na jedro osebne glagolske oblike.

Zgled 70

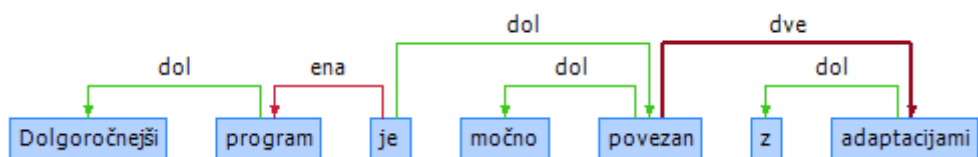
Zgled 71

3.1.5 Vezljivost

Vezljivost je sposobnost besed (zlasti glagolov ter tudi nekaterih pridevnikov ter samostalnikov), da nase vežejo napovedljivo število semantično in skladenjsko predvidljivih struktur (*Nezdrava hrana škodj zdravju*; *Nezdrava hrana je škodljiva zdravju/za zdravje*; *Škodljivost nezdrave prehrane*). Vezljivi elementi glagolov, povedkov in pridevnikov so kot stavčni člani osebki, predmeti in prislovna določila (povezave [ENA](#), [DVE](#), [TRI](#) in [ŠTIRI](#)), vezljivi elementi samostalnikov pa prilastki (povezava [DOL](#)).

3.1.5.1 Pridevniškega vezljivost v strukturah z glagolom *biti*

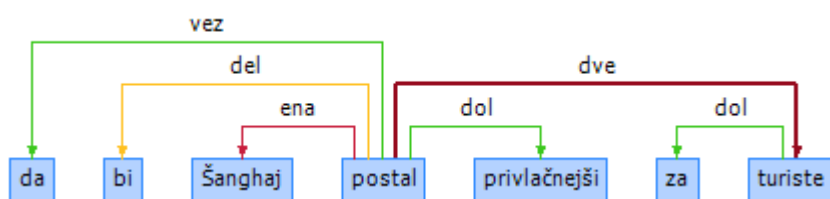
Tradicionalno pri slovnični obravnavi pridevniških povedkovih določil ločujemo primere glede na to, ali pridevnik nastopa kot pretvorba glagola ali ne. Znotraj sistema JOS-SYN oboje obravnavamo enako, tj. enako označujemo strukture, kot so *biti poln navdušenja*, *biti vesel prijatelja*, *biti prijateljski z očetom*, *biti domač s sosedovim psom*, *biti vaje dela*, *biti enak prijatelju* ipd. Izhodišče puščice s povezavo DVE je pridevnik, cilj pa predmet, ki je običajno samostalnik ali predložni samostalnik, izjemoma pa tudi kakšna druga struktura, npr. nedoločnik.

Zgled 72

3.1.5.2 Pridevniška vezljivost v strukturah z drugimi glagoli

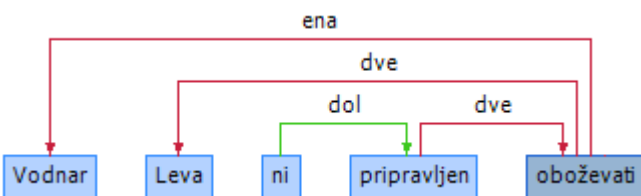
Strukture tipa *postal je privlačen za turiste* obravnavamo drugače kot strukture v prejšnjem razdelku, ker se ne pojavljajo ob glagolu *biti* in zato glede na sistem JOS-SYN niso obravnavane kot povedkova določila. Večinoma se v teh primerih pojavljajo glagoli tipa *postati*, *ostati*, *zdeti se* ipd. V teh primerih strukturo tipa *za turiste* (torej predmet) povežemo s povezavo DVE na osebno glagolsko obliko povedka. Izhodišče puščice je torej glagol v povedku (in ne pridevnik, kot je pri 3.1.4.1), cilj puščice je (predložni) samostalnik ali izjemoma kakšna druga struktura.

Zgled 73

3.1.5.3 Pridevniška vezljivost v strukturah z nedoločniki

Pri strukturah tipa *Vodnar Leva ni pripravljen oboževati* združimo pravila za označevanje pridevniške vezljivosti ter za [povezovanje nedoločnikov](#). Iz pridevnika do nedoločnika vodi povezava DVE. Nato povezave drugega nivoja povežemo iz nedoločnika.

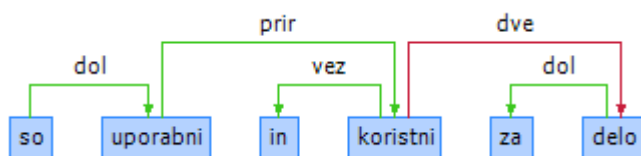
Zgled 74

3.1.5.4 Pridevniška vezljivost s TRI/ŠTIRI

Povezave TRI in ŠTIRI pri stavkih s pridevniško vezljivostjo izbiramo glede na pomen. Lastnostna prislovna določila (način, mera – [povezava TRI](#)) in prislovno določilo smeri (kraj – [povezava ŠTIRI](#)) so običajno pomensko vezana na pridevnik (in ne na celotno vsebino stavka), zato jih povežemo na pridevnik. Druga prislovna določila pa povežemo na glagol v povedku.

3.1.5.5 Povezovanje pri prirednih pridevniških strukturah

V strukturah s pridevniško vezljivostjo, v katerih sta povedkovodoločilna pridevnika povezana priredno, povežemo elemente, ki so "skupni" obema pridevnikoma, na elementom najbližji pridevnik.

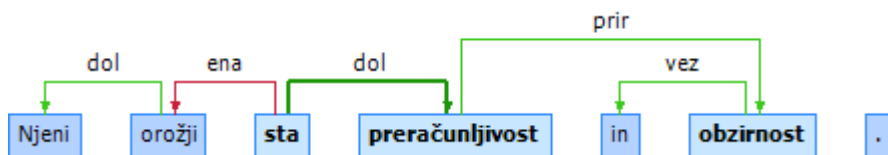

Zgled 75

3.1.5.6 Vežljivost v stavkih s samostalniškim povedkovim določilom

Tudi pri tem povezovanju upoštevamo pomen. Če je pomenska povezanost vežljivega elementa in samostalnika velika, ga vežemo na samostalnik v povedkovem določilu z oznako DOL. Če je pomenska povezanost vežljivega elementa s samostalnikom manjša ali če je med njima večja razdalja (npr. tri besede in več), ga obravnavamo kot vežljivi element celotnega povedka stavka. Povežemo ga na osebno glagolsko obliko s povezavo DVE.

Na enak način obravnavamo tudi vežljive elemente v stavkih s [pomensko oslabljenimi glagoli](#) (npr. *imeti, delati* + samostalnik).

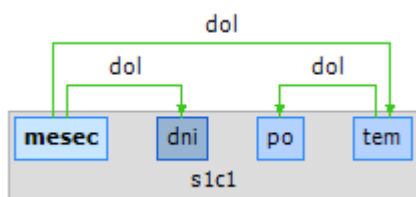
Zgled 76

3.2 Modifikacija

3.2.1 Določanje jeder pri zapletenejših besednih zvezah

3.2.1.1 Samostalnik[imenovalnik] + samostalnik[rodilnik]

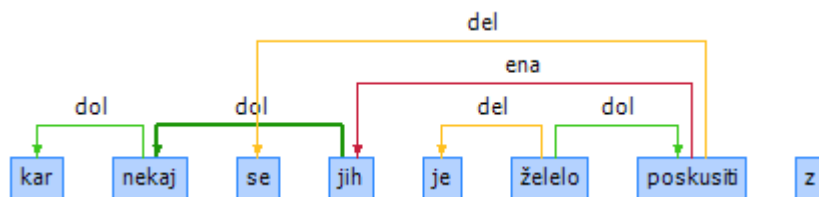
Kadar imamo samostalniško besedno zvezo tipa *mesec dni*, tj. samostalnika v imenovalniku, ki izraža količino nečesa, in samostalnika v rodilniku, za jedro vedno označimo samostalnik v imenovalniku.

Zgled 77

3.2.1.2 Prislov + zaimek[rodilnik]

Kadar imamo zvezo zaimka v rodilniku in prislova, ki ta zaimek določa, za jedro označimo zaimek. Npr. pri *nekaj jih* je jedro zaimek *jih*, ker se lahko vprašamo: "*Koliko njih?*". Pravilo velja le v primeru, da je prislov v levem prilastku. Če se pojavlja desno od zaimka, ga razumemo kot strukturo, ki izraža količinskost, in ga s TRI vežemo na glagolsko jedro.

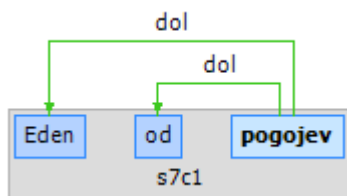

Zgled 78

3.2.1.3 'Eden od' + struktura v roditeljskem

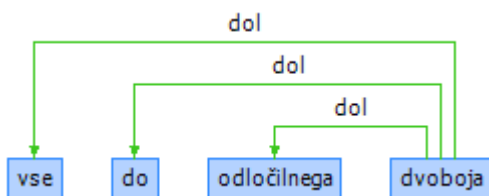
Kadar imamo zvezo števnik (oz. drugega količinskega izraza), roditeljskega predloga in strukture v roditeljskem (npr. *eden od ljudi / njih; katerega izmed narokov; nobena od strank*) jedro označimo v roditeljski strukturi, števniki (oz. količinski izraz) in predlog pa vsakega posebej vežemo na jedro.

Zgled 79

3.2.1.4 Prislov + predložna zveza

Ko imamo zvezo prislova in predložne zveze (npr. *vse do odločilnega dvoboja; natanko v pravem trenutku*), jedro označimo v predložni zvezi, prislov pa razumemo kot levi prilastek jedra in ga nanj vežemo z DOL.

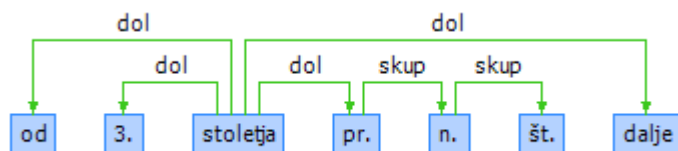

Zgled 80

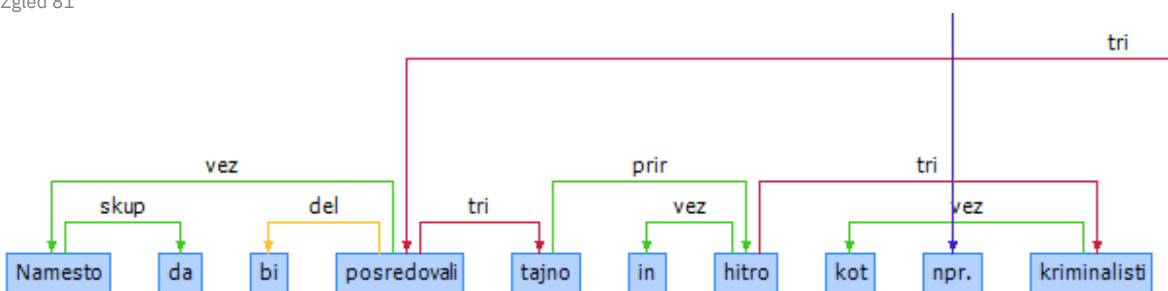
3.2.1.5 Obravnava okrajšav

Nekatere okrajšave povezujemo v besedne zveze, zlasti primere, kjer je jasno, katera beseda je okrajšana, in za v jeziku najpogostejše okrajšave, denimo *pr. n. št., str., dr., mag., sv., tel.* Povezujemo tudi primere, kjer je okrajšano osebno lastno ime ali priimek ter tipične okrajšave v zemljepisnih lastnih imenih (*Mt., St.*). Z metaelementa pa povezujemo manj transparentne okrajšave in okrajšave tipa *npr., itd., tj.* ter *oz.* (razen v povsem jasnem pomenu *ali*). Nekaj kratičnih zvez se najde tudi na [seznamu SKUP](#).

Glede na dosedanja pravila naj okrajšava (razen [imen in priimkov](#)) ne bi bila jedro besedne zveze, npr. pri *dr. Lahovnik, Mr. Kitzelstein, sv. Jurij*). Vendar se izkazuje, da so bile okrajšave v preteklih kampanjah označevane zelo heterogeno, zato je potrebna pozornost.

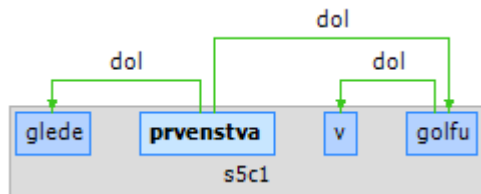
Zgled 81

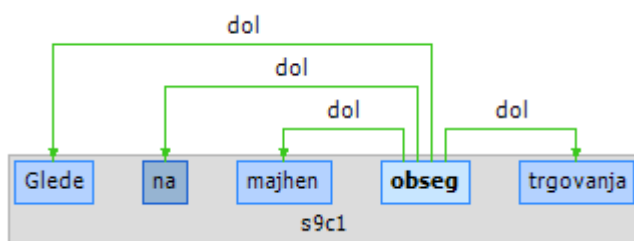
Zgled 82

3.2.1.6 Zveze z nepravimi predlogi

Pri označevanju moramo biti še posebej pozorni na »neprave« predloge, kot so npr. *glede, konec, spričo*. Ti so problematični za razpoznavo, ker imajo lahko isto obliko kot samostalniki in/ali prislovi, npr. v Zgledu 83 je na oblikoskladenjski ravni *glede* označen kot predlog, v Zgledu 84 pa prislov. Ne glede na to, ali gre za nepravi predlog ali prislov, jedro označimo v predložni zvezi.

Zgled 83

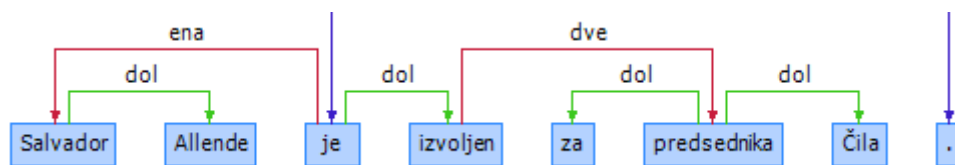

Zgled 84

3.2.2 Lastna imena in tujejezični elementi

3.2.2.1 Imena in priimki

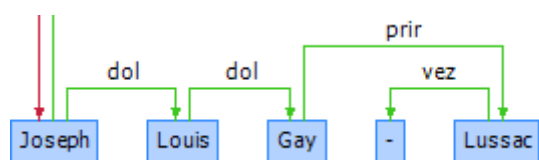
Pri označevanju imen in priimkov vedno obravnavamo ime kot jedro in priimek kot določilo. To velja tako za slovenska kot tuja imena in priimke in tako za izpisane kot okrajšane besede (npr. *F. Schubert*).

Zgled 85

3.2.2.2 Večdelna lastna imena

Nekoliko problematično je določanje jeder pri večdelnih lastnih imenih tipa *s Henryjem Meyricem Hughesom*, kjer se ne da določiti, ali se *Hughesom* nanaša na *Henryjem* ali *Meyricem*. V vseh večdelnih imenih zato elemente povežemo po principu verižno od leve proti desno z DOL. To velja tako za izpisane kot okrajšane besede (npr. *J. K. Rowling*). Izjema so deli lastnih imen, ki jih povezujejo vezaji.

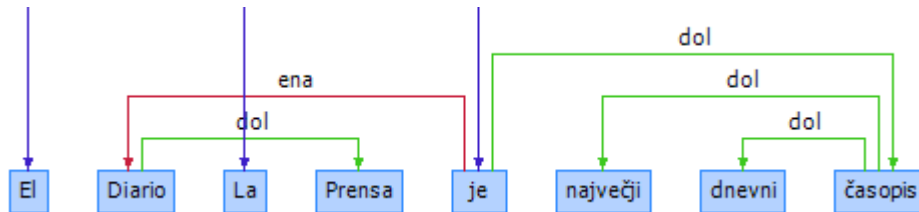
Zgled 86

3.2.2.3 Tujejezični predlogi oz. členki tipa 'von', 'de', 'la'

Tujejezične predloge oz. členke, ki izražajo poreklo, določnost in/ali spol in nastopajo kot del osebnih, zemljepisnih in stvarnih lastnih imen, naj bi že na ravni oblikoskladnje označili z oznako Nj, na ravni skladnje JOS-SYN pa jih posledično vežemo z metaelementa. Izpostaviti gre, da pri identifikaciji teh

elementov pogosto prihaja do lapsusov, zato bi bilo smiselno v prihodnje razmisliti o alternativnih načinih označevanja. Trenutno pa pravilo velja in med tako označenimi členki najdemo *von, van den, of, la, de, di, da, the, a, an, el, les, los, al, no* in podobne primere.

Različno od tega pa z DOL povezujemo na videz včasih podobne besede, ki pa imajo drugačen pomen, npr. *don* (gospod), *bin* (sin), *abu* (oče).

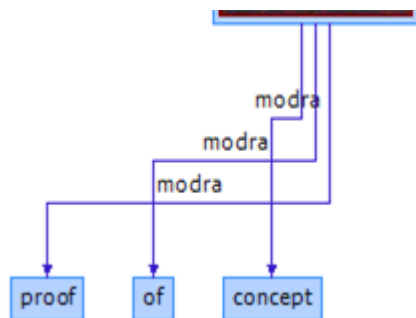

Zgled 87

3.2.2.4 Tujejezične občne zveze

Pri tujejezičnih občnih beseda in zvezah vežemo vsak element posebej z [metaelementa](#). Običajno gre za:

- v tujem jeziku izražen koncept, funkcionalnost in druga občnoimenska poimenovanja: *the golden triangle of reforms; le petit;*
- latinska imena za živali ter rastline in druga podobna poimenovanja, ki lahko vsebujejo ob sebi pojasnilo izvirnega jezika: *redfin pickerel (angl.), Amerikanischer Rotflossenhecht (nem.);*
- krajše ali daljše citatne ali podobne navedke v tujem jeziku: *Dragi Milane, šalji mi one granate, za koje smo se dogovorili; Vetra ni dobesedno nič. Zero. Nada.;*

Zgled 88

3.2.2.5 Tujejezična lastna imena

Trši oreh so tujejezična lastna imena. Pri osebnih in zemljepisnih sledimo smernicam za slovenščino, ko je to mogoče (ko vsaj približno poznamo jezik oziroma se da razbrati, kaj je jedro in kaj določilo). Če res ne vemo, kaj s strukturo narediti, potem v skrajnem primeru vežemo vsakega posebej z [metaelementa](#), vendar se prej posvetujemo z ostalimi označevalci. Pri stvarnih lastnih imenih povezujemo z DOL zlasti posamezne besede in krajše (dvodelne, tridelne) zveze. Pomagati si je mogoče z oblikoskladenjsko ravnijo, ki ločuje samostalnike (S) od tujih besed (Nj), vendar te oznake niso vedno dosledne. Pomagamo si lahko tudi z naslednjimi smernicami:

- Pri športnih klubih je jedro praviloma prvi del zveze: *Real Madrid; Union Olimpija;*
- Ko kratica/številka označuje tip, serijo itd. je jedro praviloma samostalniški del: *Satellite M30X; LX Navigation;*
- Ko kratica označuje drugo vsebino, je jedro kratica: *NY Rangers; RTV Slovenija;*
- Jedro je desni del zveze: *Allen Building; Chapel Drive; Mein Kampf;*
- Jedro je levi del zveze: *Galleries Lafayette; Puerto Lapice; Probanka Leasing.*

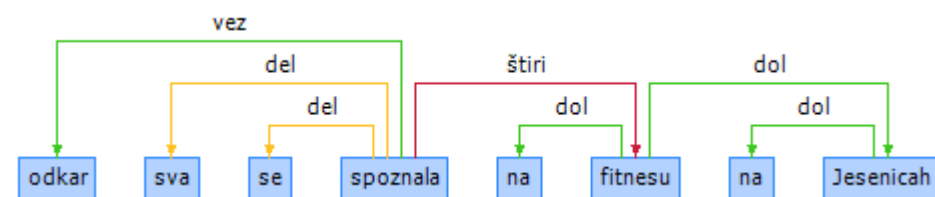
3.2.3 Sestavljene predložne zveze

3.2.3.1 Presojanje sestavljenosti zveze

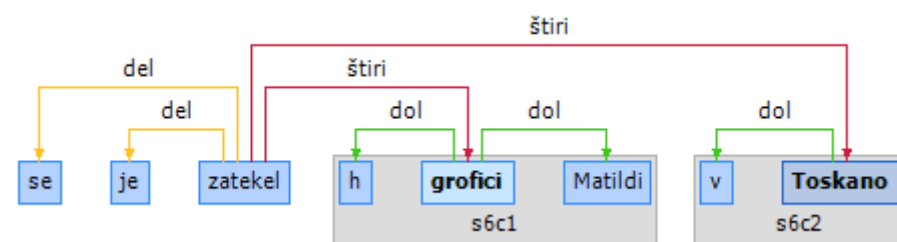
Sestavljene predložne zveze lahko obravnavamo bodisi kot daljšo celoto ali kot več samostojnih delov. Pri odločitvi je ključno ugotoviti, kako se deli strukture med sabo pomensko določajo.

Tip *na fitnessu na Jesenicah* (Zgled 89) lahko obravnavamo kot eno zvezo, saj *na Jesenicah* lahko razumemo kot določilo strukture *na fitnessu* (»Katerem fitnessu?«). Na drugi strani v primeru *h Grofici Matildi v Toskano* (Zgled 90) drugega dela zveze ne moremo razumeti kot določilo, zato uporabimo dve ločeni povezavi ŠTIRI.

Pri povezovanju načeloma preferiramo povezovanje skupaj, izjeme so navedene v nadaljevanju.

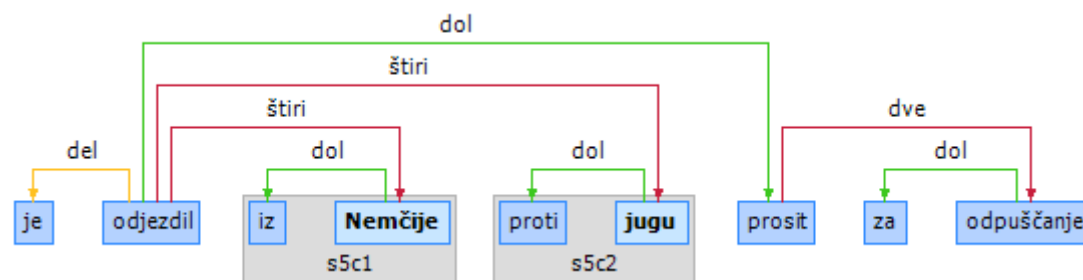
Zgled 89

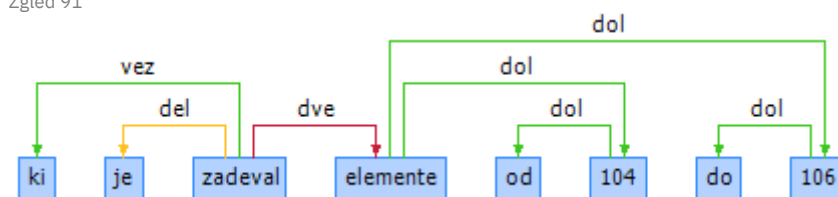
Zgled 90

3.2.3.2 Zveze tipa 'od'-'do'

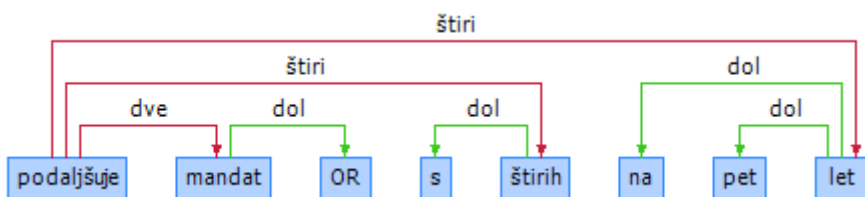
Pri zvezah, ki označujejo premikanje ali dolžino od ene točke do druge, npr. *od-do*, *iz-v*, *iz-proti*, *s/z-na*, *med-in* se raje odločamo za dve prislovni določili (Zgled 91). Takšne primere označujemo kot dve enoti tudi znotraj besedne zveze (Zgled 92). Po enaki logiki povezujemo tudi primere, kjer pride do izpusta ponovljenega samostalnika (Zgled 93), medtem ko strukture, kakršne prikazuje Zgled 94 (samo predlog *do*), povezujemo s PRIR.

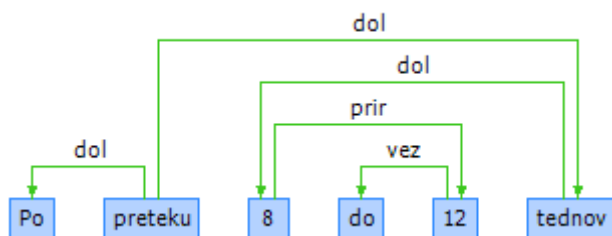
Zgled 91

Zgled 92

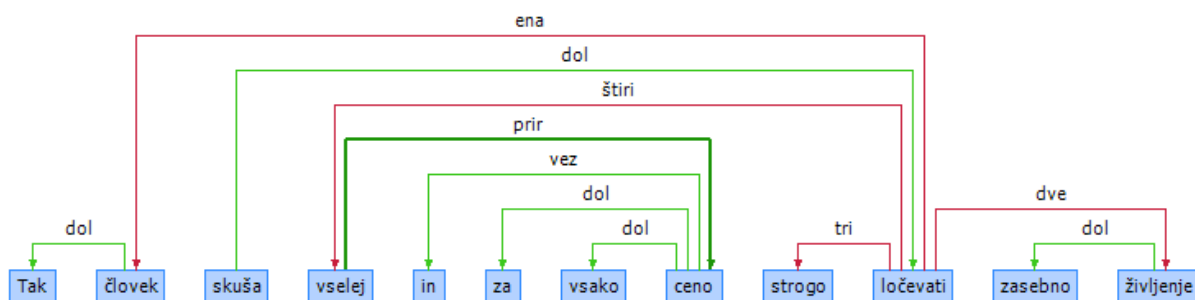
Zgled 93

Zgled 94

3.2.3.3 Priredne zveze z različnimi prislovnimi določili

Kadar imamo priredno zvezo prislovnega določila, ki bi ga navadno označili s TRI, in drugega prislovnega določila, ki bi ga navadno označili s ŠTIRI, prislovnih določil ne označujemo posebej, temveč priredno povežemo njuni jedri in prvega vežemo na glagol s povezavo, kakršno bi imel samostojno stoječi prvi element v zvezi.

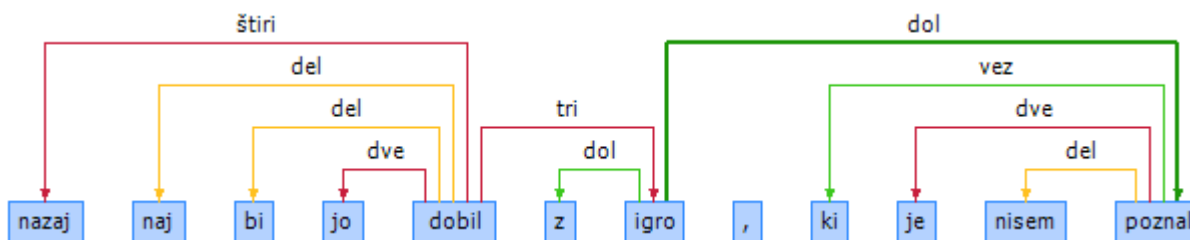

Zgled 95

3.2.4 Prilastkovi odvisniki

3.2.4.1 Povezovanje prilastkovih odvisnikov

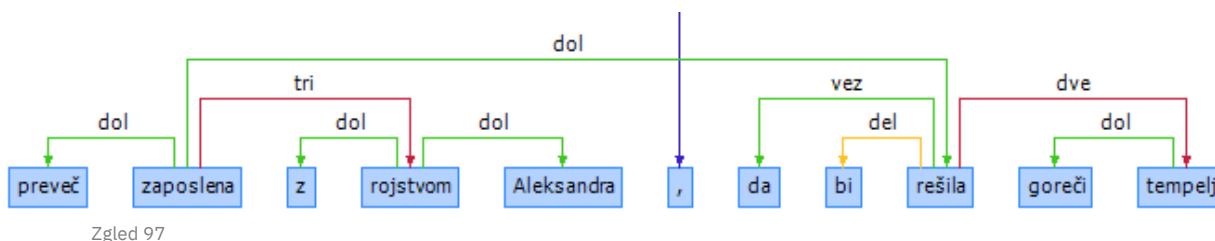
Prilastkove odvisnike (o njih piše Slovnica 2004 na straneh 645–646) povezujemo s [povezavo DOL](#): izhodišče puščice je beseda, na katero se prilastkov odvisnik nanaša, cilj puščice je jedro povedka odvisnika. Ko se prilastkov odvisnik veže na priredje, ga vežemo na prvi element priredja.

Zgled 96

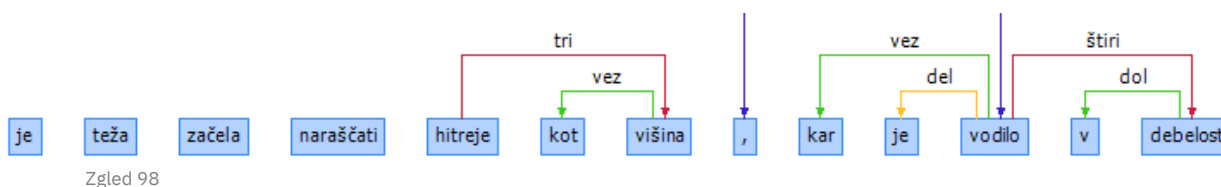
3.2.4.2 Odvisniki tipa 'dovolj star, da'

Po principu prilastkovih odvisnikov povezujemo tudi primere, kjer v nadrednem stavku nastopa zveza pridevnika s prislovom, ki jo odvisnik pomensko dopolnjuje oz. pojasnjuje, npr. *tako nabit, da; premalo razširjen, da; dovolj stara, da*.

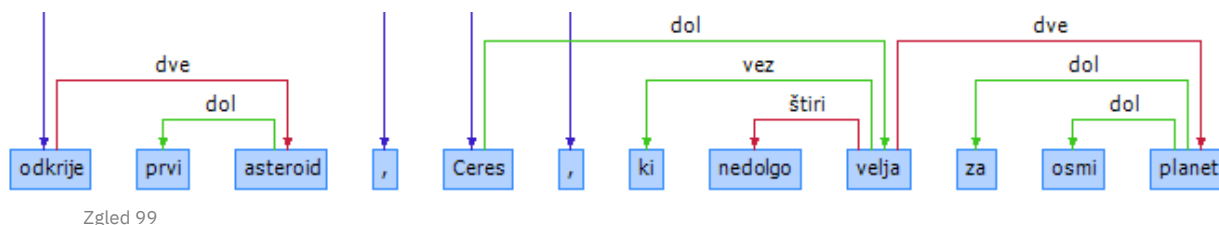
3.2.4.3 »Nepravi« odvisniki

Pozornost je potrebna v primerih, ki so podobni prilastkovim odvisnikom, vendar se odvisnik ne nanaša na točno določeno besedo/zvezo temveč na širšo vsebino predhodne povedi (»nepravi« odvisniki). Teh ne povezujemo na glavni stavek, ampak jih obravnavamo kot priredje.

3.2.4.4 Prilastkovi odvisniki in pristavki

V primeru, da prilastkov odvisnik lahko vežemo bodisi na glavni stavek ali pristavek, ga vežemo na skladenjsko enoto, ki je odvisniku bližja.

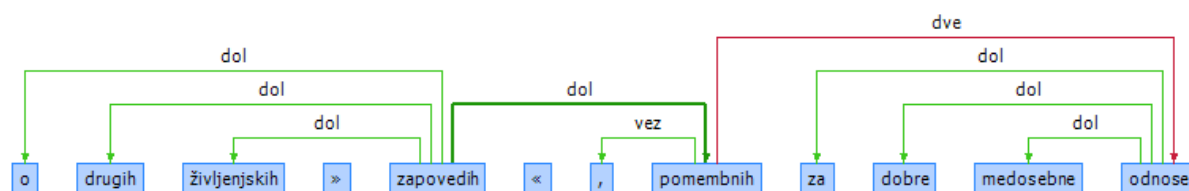

3.2.5 Polstavčni desni prilastki

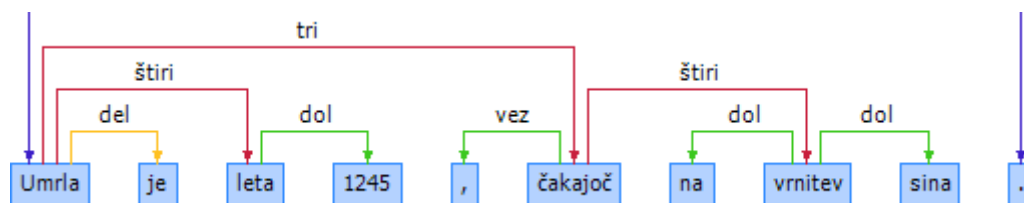
Polstavčne desne prilastke – pridevniške, deležniške, nedoločniške – tipa *Henrik, resnično skesan* (= *kakšen/kateri Henrik?*) označujemo podobno kot ostale tipe [samostalniških besednih zvez](#): med jedrom polstavka ter besedo, ki jo polstavek določa, označimo povezavo DOL. V označevanje vključimo tudi vejico, ki jo povežemo z jedrom polstavka z razmerjem VEZ. Podobno kot pri [prirednih besednih zvezah](#) torej tudi tukaj iščemo tridelno razmerje.

Deležijske desne prilastke označujemo primerljivo, vendar s povezavo TRI.

Znotraj polstavkov pa označujemo tudi [povezave drugega nivoja](#). Izhodišče puščice je v tem primeru polstavčno jedro (o polstavkih in tipičnih jedrih teh konstrukcij v Slovnici 2004: 632), cilj puščice je jedro ustreznega stavčnega člena.

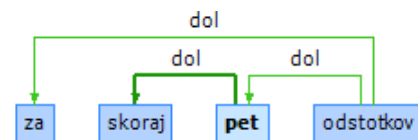
Zgled 100

Zgled 101

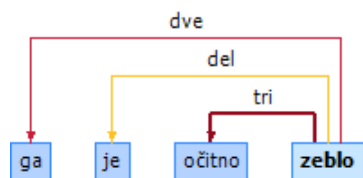
3.2.6 Členkovna modifikacija

Večino členkov in besed v členkovni vlogi povezujemo s [povezavo z metaelementa](#), nekateri nastopajo tudi v zvezah [na seznamu SKUP](#). Kadar členek ne modificira celega stavka, pač pa gre za modificiranje količine, ga povezujemo s [povezavo DOL](#). S to povezavo se lahko vežejo *kar, komaj, natanko, približno, blizu, okrog, okoli, največ, edino, domala, povprečno, prav, ravno, skoraj, skorajda, šele, vsaj, verjetno* in podobni primeri.

Zgled 102

V primerih, ko gre za modifikacijo povedka na način, ki je primerljiv prislovnemu (npr. *očitno, tako, zagotovo*, ki so na oblikoskladenjski ravni prislovi), uporabimo [povezavo TRI](#).

Zgled 103

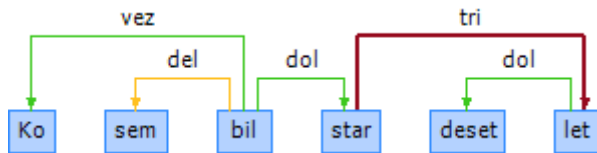
3.2.7 Mernostne modifikacije

3.2.7.1 Mernostne in količinske strukture

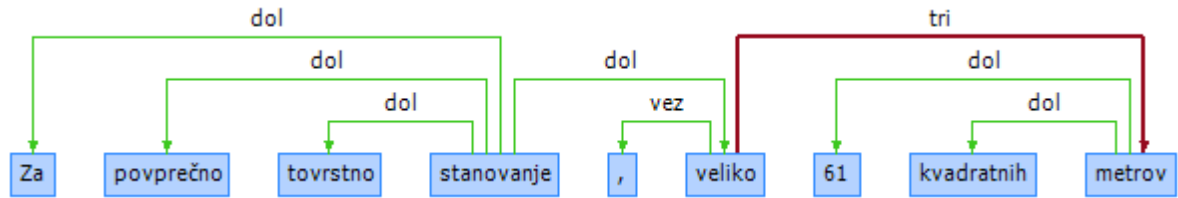
Mernostni oz. količinski del struktur tipa *Ljudi je bilo dovolj*, *Za mizo nas je bilo 5*, *Hrane je bilo precej*, *Majice sem si kupil tri* ipd. povezujemo s [povezavo TRI](#). Izhodišče puščice je jedro povedka, cilj pa jedro mernostne oz. količinske strukture. Gre za strukture, v katerih so deli znatno oddaljeni drug od drugega.

3.2.7.2 Mernostna modifikacija pridevnika

Mernostne strukture v zvezah tipa *bil sem star deset let*; *stanovanje, veliko 25 kvadratnih metrov*, *maček je bil težak 5 kg* ipd. povezujemo s [povezavo TRI](#). Izhodišče puščice je pridevnik, ki poimenuje lastnost (*star, dolg, velik, težak* ipd.), cilj pa jedri del zveze, ki opredeljuje količino oz. mero.

Zgled 104

Zgled 105

3.2.7.3 Načinovna in mernostna modifikacija povedka

Lastnostna prislovna določila načina in mere tipično označujemo z oznako TRI (npr. *Neutrudno in navdušeno je vadil klavir, Med dopustom je veliko delal, Počasi tipka*).

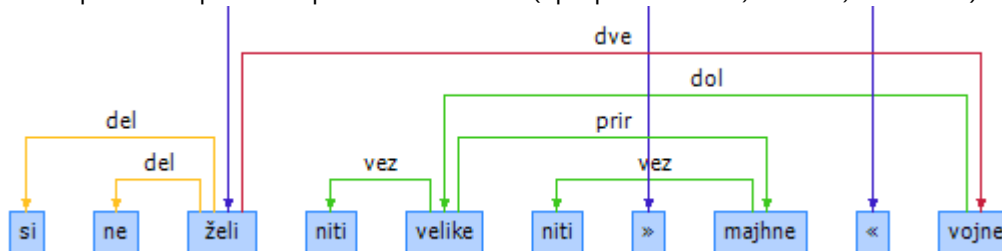
Nekoliko drugače je v strukturah s povedkovimi določili. Prislove mere in načina, ki stojijo ob pridevniškem povedkovem določilu, povezujemo s [povezavo DOL](#) (*Bil je zelo utrujen, Precej dosleden je*). Kadar pa se prislov načina ali mere osamosvoji, tj. pomakne iz besedne zveze proti začetku ali koncu stavka (*Zelo je bil močan, Močan je bil zelo, Dovolj je dosleden, Dosleden je dovolj*), označujemo osamosvojeni prislov s [povezavo TRI](#).

3.3 Drugo

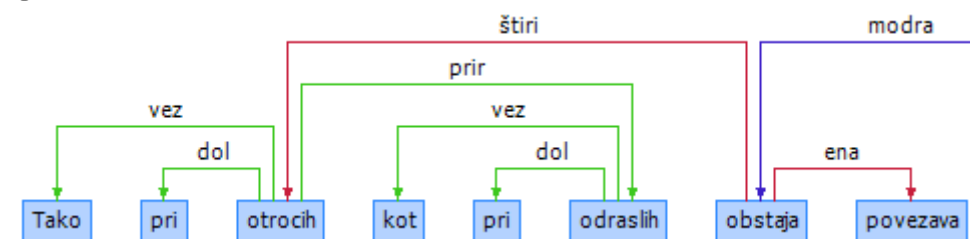
3.3.1 Večdelni vezniki

Večdelne veznike povezujemo po naslednjih principih:

- **SKUP**, kadar gre za zvezo z vnaprej pripravljenega [seznama skupov](#) ali zvezo, sorodno tem, ki se na seznamu pojavljajo,
- **DOL**, kadar gre za zvezo, kjer lahko določimo element, ki je v zvezi najbolj ključen oz. "vezniški" (npr. *da/ko* v kombinacijah: *vedno ko*),
- večdelnih veznikov, katerih deli ne stojijo drug ob drugem, ne povezujemo med sabo, lahko pa so posredno povezani prek oznake PRIR (npr. par *niti – niti, ali – ali, tako – kot*).

Zgled 106

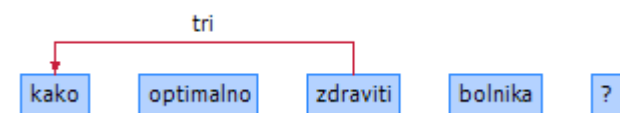
Zgled 107

3.3.2 Vprašalnice

Prislove (*kako, kje, zakaj ...*) oz. zaimke (*kdo, kaj ...*), ki lahko nastopajo v vlogi vprašalnice ali v vezniški vlogi, označujemo glede njihovo **trenutno vlogo** v stavku. Vezniško vlogo prepoznamo po tem, da običajno uvaja podredni stavek (npr. *začutil je, kako mu nekaj leze po roki*). V tem primeru besedo *kako* povežemo s povezavo [VEZ](#).

V primerih, ko te besede nastopajo kot vprašalnice (npr. *kako optimalno zdraviti bolnika?*), jih povezujemo s [povezavami drugega nivoja](#), in sicer s tisto, ki pritiče stavčnemu členu, po katerem se z vprašalnico vprašamo.

Zgled 108

Kadar imamo z določanjem tipa povezav težave, pretvorimo stavek v trdilnega oz. **nadomestimo vprašalnico z ustrežajočo nevprašalno besedo**, označimo povezave, nato te povezave prevedemo nazaj na problematični vprašalni stavek. V primeru *Kdaj bo poroka?* denimo izhajamo iz povezav, kakršne bi pripisali v primeru *Poroka bo v nedeljo* – *poroka* označimo s [povezavo ENA](#), prislovno določilo časa pa s [povezavo ŠTIRI](#).

Še primer s povedkovim določilom: problematični primer vprašalnega stavka *Kdo je to?* pretvorimo v neproblematičnega *To je X*, označimo povezave in jih prenesemo nazaj na problematično poved.

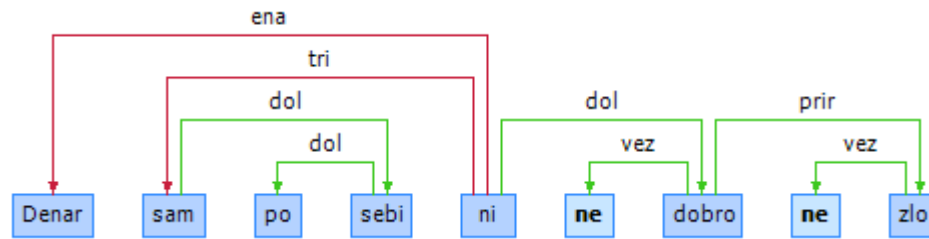

Zgled 109

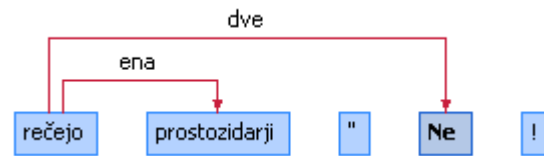
3.3.3 Besedi 'ne' in 'ni'

Členek *ne* je problematičen, ker se v stavkih pojavlja na tako različne načine, da ga je težko konsistentno označevati. Smernice za označevanje so navedene spodaj. Na enak način obravnavamo tudi ustrezne oz. primerljive zveze z *ni*.

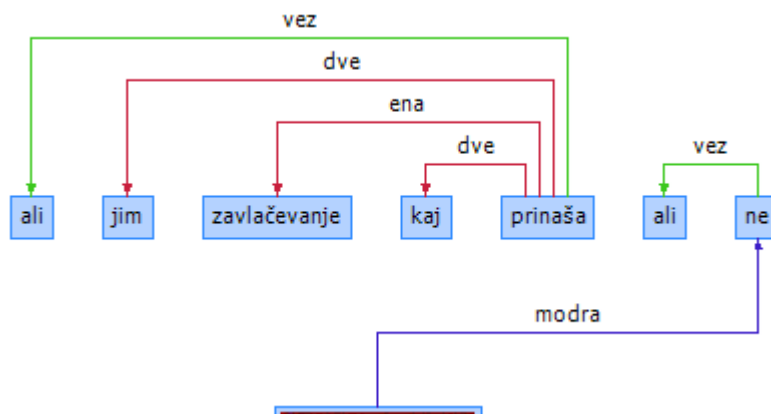
- Kadar *ne* zanika sledečo besedo, med to besedo ter členkom pripišemo povezavo [DEL](#).
- Če sta zanikana glagola, ju vežemo z metaelementa (če imamo odvisnik in njemu priredni stavek, vežemo z metaelementa [samo drugega](#)).
- Pri zvezah tipa *ne – ne* (Zgled 110) povežemo *ne* s povezavo VEZ, med polnopomenskima enotama pa pripišemo povezavo PRIR.
- Kadar stoji beseda *ne* v vlogi prepoznavnega stavčnega člena (Zgled 111), ga označimo z ustrežno [povezavo drugega nivoja](#).
- Kadar nastopa *ne* v kombinaciji z elipso (*verjeli ali ne = verjeli ali ne verjeli*), ga obravnavamo, kakor da nadomešča izpuščeni del stavka – v primeru izpusta glagola ga torej vežemo z [metaelementa](#) (Zgled 112).

Zgled 110

Zgled 111

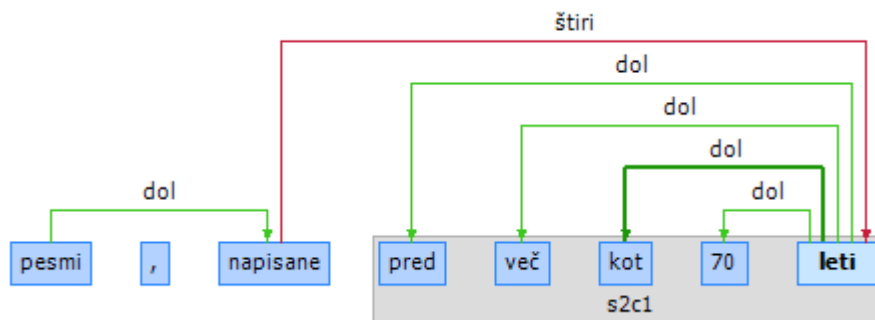
Zgled 112

3.3.4 Strukture s 'kot'

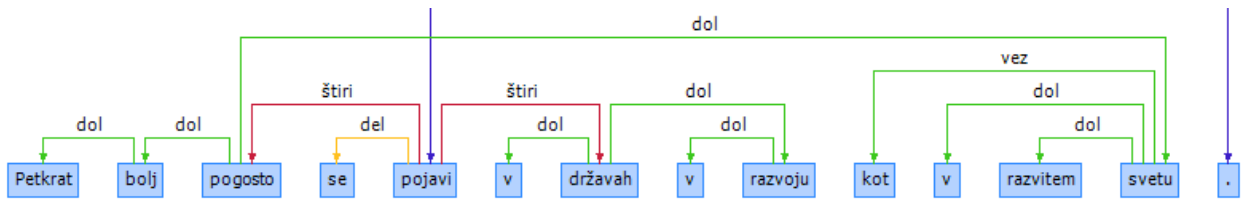
Strukture s *kot* – tako besednozvezne in znotrajbesednozvezne kot stavčne – znotraj sistema JOS-SYN obravnavamo na različne načine.

3.3.4.1 'Kot' se pojavlja znotraj besedne zveze

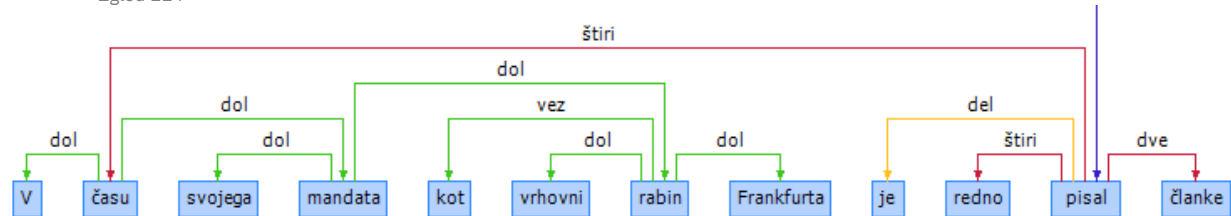
Strukture s *kot*, ki se pojavljajo znotraj besednih zvez, tj. znotraj določil, označujemo tako, da vsak element posebej vežemo na jedro besedne zveze, kot je razvidno iz spodnje slike. Ker se v tem primeru veznik *kot* pojavlja znotraj besedne zveze, uporabimo povezavo DOL in ne VEZ.

Zgled 113

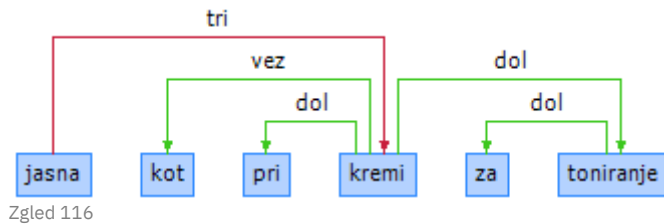
Zgled 114

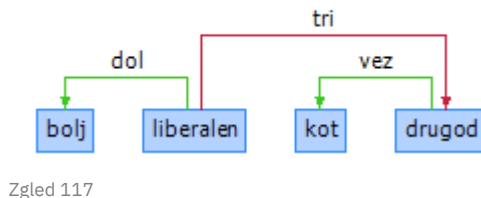
Zgled 115

3.3.4.2 'Kot' v besednozveznih primerjavah

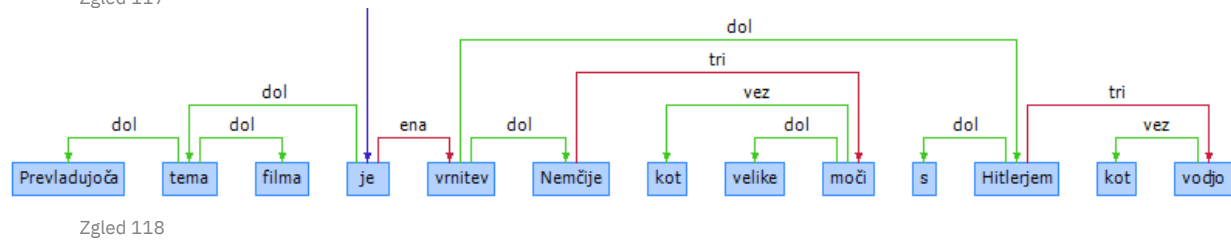
Primerjave tipa *jasna kot pri kremi za toniranje* in primerjavam podobne strukture s samostalniki tipa *s Hitlerjem kot vodjo* označujemo tako, kot je prikazano spodaj – primerjalni veznik označimo s [povezavo VEZ](#), povezava med prvim ter drugim delom v primerjavi je tipično TRI, ker odgovarjamo na vprašanje *kako + prvi del primerjave*. (Prim. denimo zgleda 115 in 118: *Katerega mandata? – kot vrhovni rabin vs. Kako s Hitlerjem? – kot vodjo*.)

Zgled 116

Zgled 117

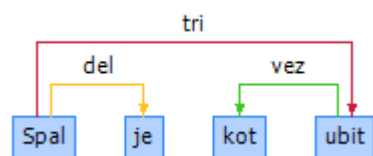

Zgled 118

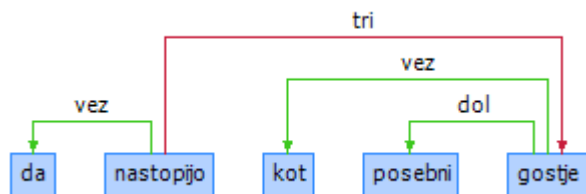
Na enak način označujemo tudi primere tipa *prijetneje kot v sprejemnici*, kjer bi se sicer lahko vprašali *Prijetneje kot kje?* in posledično pripisali druge povezave med semantičnima nosilcema primerjave. Dogovorjeno je, da se v teh primerih ne glede na pomen **vedno** označuje s [povezavo TRI](#).

3.3.4.3 'Kot' v prislovnem določilu načina

Ko strukture s *kot* nastopajo v vlogi stavčnega člena, tj. kot [prislovno določilo načina](#), jedro zveze vežemo na glagol s TRI in *kot* vežemo na jedro z VEZ.

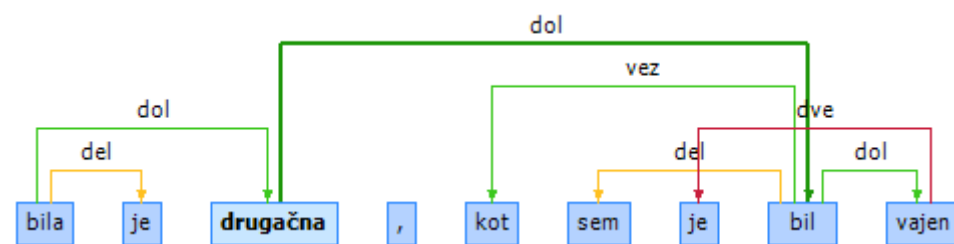
Zgled 119

Zgled 120

3.3.4.4 Odvisniki s 'kot', ki imajo referenco v nadrejenem stavku

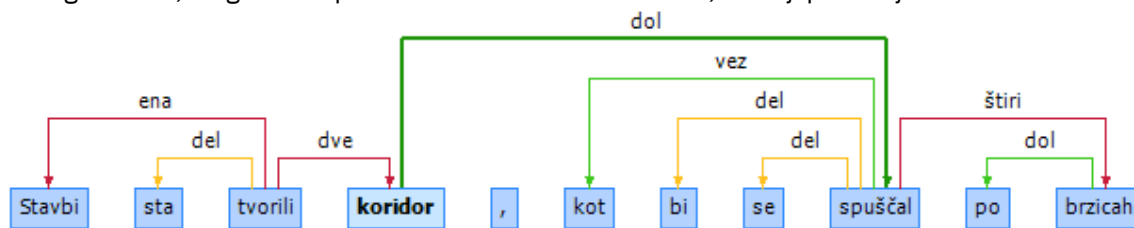
Odvisnike s *kot*, ki imajo reference v nadrejenem stavku, obravnavamo na enak način kot [prilastkove odvisnike](#) in jih vežemo z DOL na navezujoči element. V Zgledu 121 je prikazana povezava na pridevnik, možna je tudi povezava na samostalnik (*Opazujemo ga zaradi znakov, kot so huda bolečina, oteklina, oteženo dihanje*) ali prislov (*Prvorojenca se razumeta bolje, kot če bi bil eden od njiju edinček*) pridevnik.

Zgled 121

3.3.4.5 Odvisniki s 'kot', ki nimajo reference v nadrejenem stavku

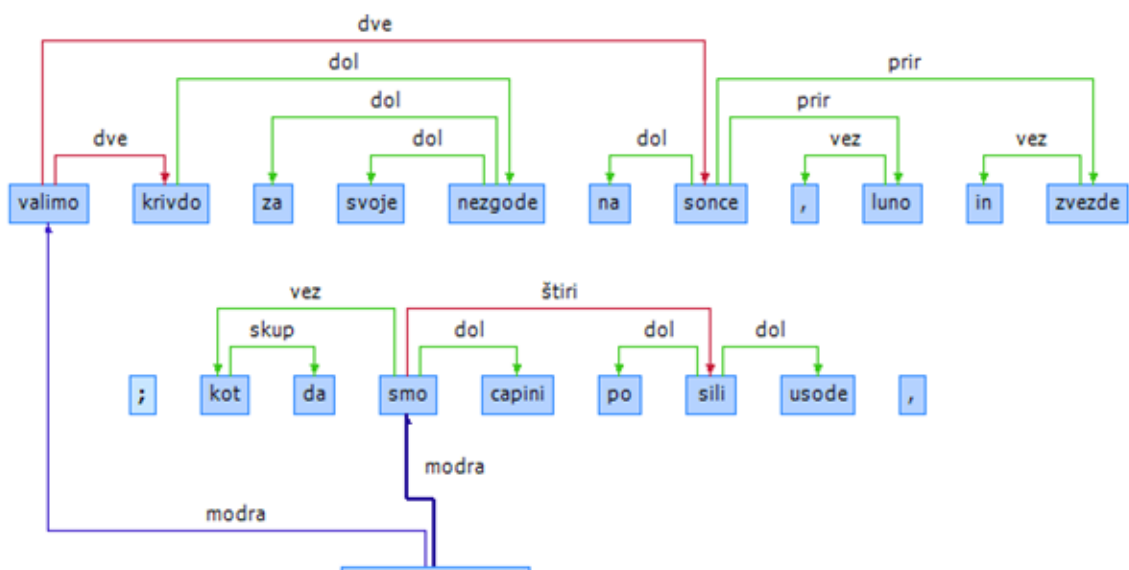
Ko odvisnik nima reference v prejšnjem stavku, temveč se nekako navezuje na vsebino celotnega predhodnega stavka, ne glede na pomen vežemo na tisti element, ki stoji pred vejico.

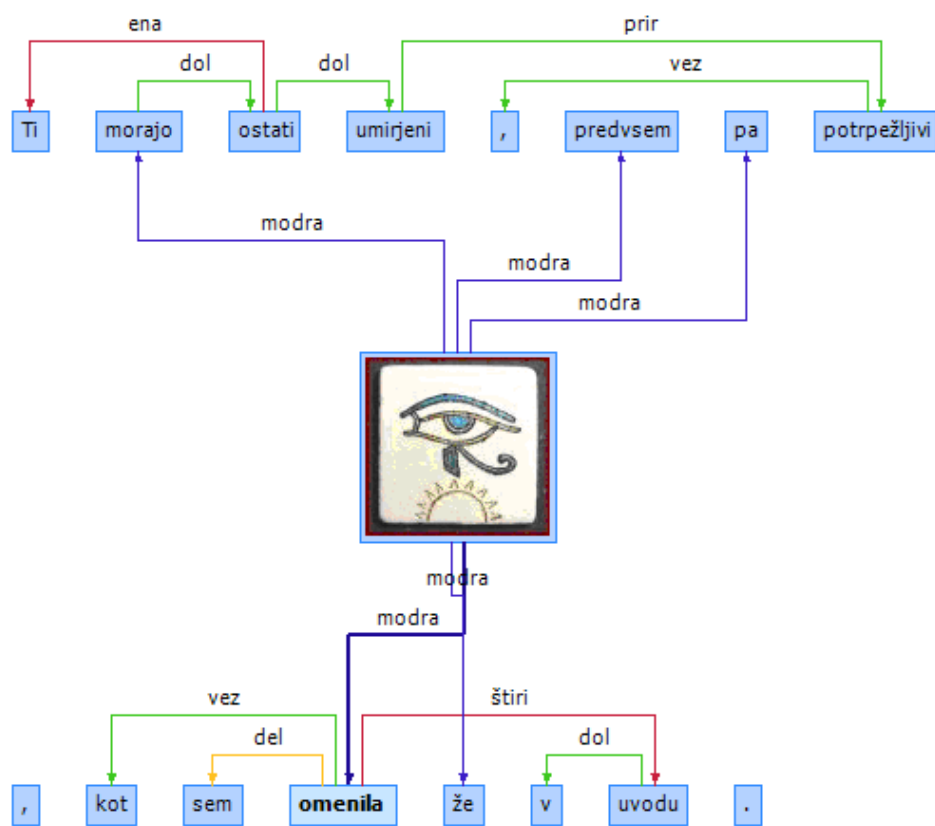
Zgled 122

3.3.4.6 Odvisniki s 'kot' fragmentarne narave

Včasih se pojavljajo odvisniki s *kot*, ki so bodisi **grafično** odrezani od stavčne strukture povedi (ločila – oklepaji, podpičja, pomišljaji itd., Zgled 123) bodisi **pomensko** odrezani "nepravi" odvisniki (Zgled 124). V teh primerih *kot* vežemo v strukturo »fragmenta«, katerega jedro je vezano iz metaelementa. (Za več informacij [Povezave tretjega nivoja](#)).

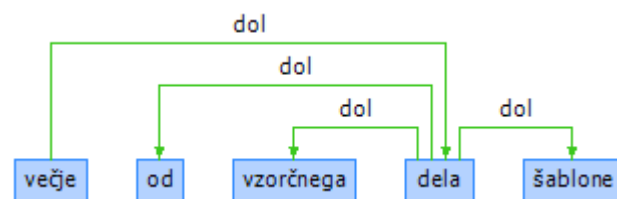
Zgled 123

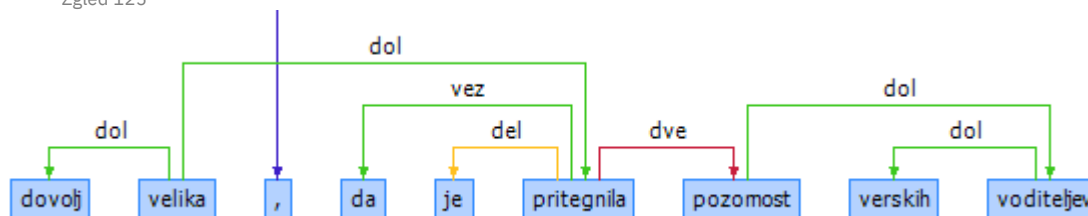
Zgled 124

3.3.4.7 Zveze tipa 'večji od' in 'dovolj velik, da'

Primerjavo tipa *večje od* označujemo [s povezavami DOL](#), kakor je prikazano v Zgledu 125. Prav tako z oznako DOL povezujemo tudi primerjave tipa *dovolj velik*, ki jim sledijo odvisniki (Zgled 126).

Zgled 125

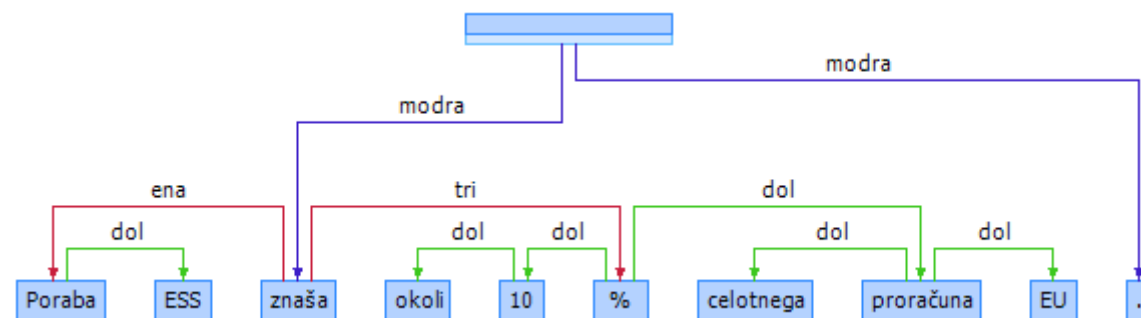
Zgled 126

3.3.5 Povezovanje simbolov in ločil

V tem poglavju navedemo principe povezovanja simbolov in ločil. O povezovanju vejice pišemo na drugih mestih smernic, zato tega tukaj ne obravnavamo. Za simbole in ločila, ki v nadaljevanju niso eksplicitno navedeni (npr. # < > = ≤ ? !), velja, da jih povezujemo z metaelementa. V primeru, da v besedilu odkrijemo rabo simbola ali ločila, ki je izrazito sorodna kateremu od spodaj obravnavanih primerov, se posvetujemo z drugimi označevalci in ga po presoji povežemo analogno primerljivemu zgledu.

3.3.5.1 Simboli % ° §

Simboli % ° § v besedilih tipično nadomeščajo besede *odstotek*, *stopinja*, *dolar*. Takrat jih povezujemo v drevesnico na enak način, kot bi povezovali izpisane besede. To pogosto pomeni, da simbol postane jedro besedne zveze, številke okrog njega pa določila. Druge, redkejše rabe teh simbolov (npr. *Dandanašnji & % # svet!*) povežemo z metaelementa.

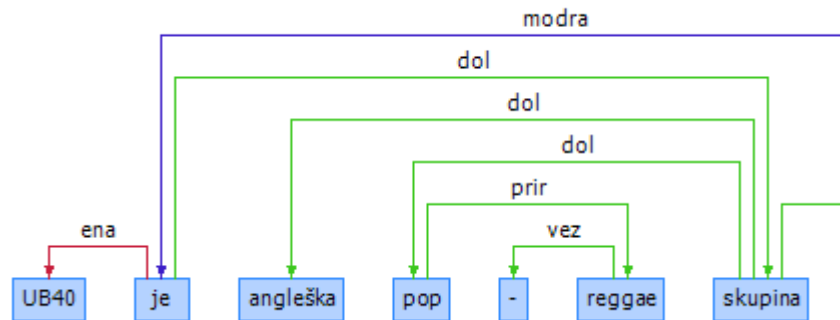
Zgled 127

3.3.5.2 Znaki + & / - v pomenu veznikov 'in', 'ali'

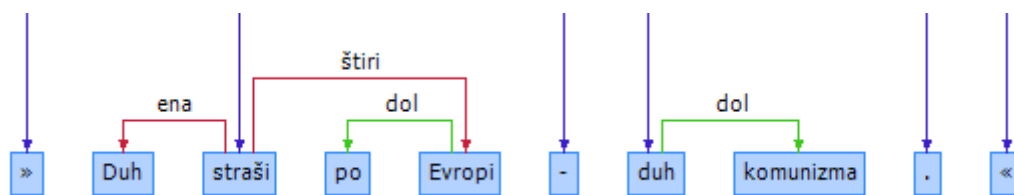
Znake + & / - povežemo po principu prirednih zvez (oznaki VEZ in PRIR), kadar nastopajo v jasnem pomenu veznikov *in* oziroma *ali* (Zgled 110). Med te primere sodijo tudi priredne zloženke (npr. *srdno-žilna bolezen*) in sestavljena lastna imena z vezajem (npr. *Jean-Baptiste*). Povežemo tudi primere, kjer stoji plus med dvema številka (npr. *s klubom je podpisal dveletno pogodbo (1 + 1)*), ne pa tudi ostalih vrst rabe v matematiki.

Druge rabe teh simbolov so običajno za ločevanje in ne povezovanje delov stavka – te primere vežemo z metaelementa (npr. kjer je poševnica ali vezaj del spletne strani, telefonske številke, ponazarja oklepaj ali kako drugo primerljivo ločevalno znamenje, Zgled 111). Prav tako z metaelementa vežemo pomen

plus-minus za relativizacijo številčne ocene (npr. *premer izvrtine 8,00 + - 0,04 mm*), pomen več kot (npr. *omogoča 65000 + barv*) in opredelitev, da gre za čas po našem štetju (npr. *Rodi se italijanski znanstvenik Boetij (+ 524)*).

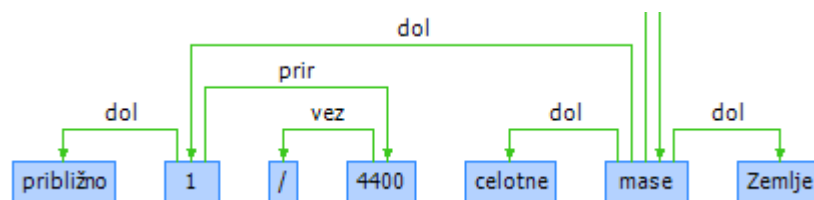
Zgled 128

Zgled 129

3.3.5.3 Znak / v pomenu 'na'

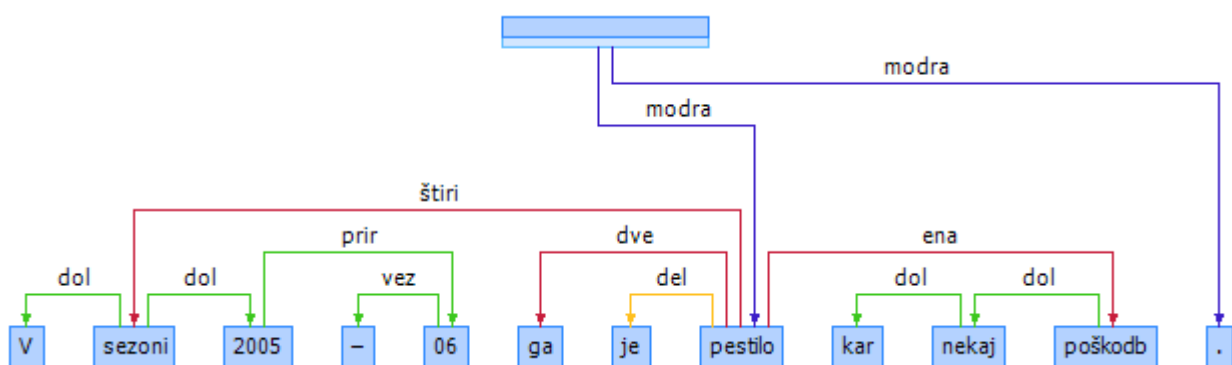
Po principu prirednih zvez (oznaki VEZ in PRIR) obravnavamo tudi rabo poševnice v matematičnem pomenu *na* pri merskih enotah in ulomkih. Nasprotno pa poševnico v pomenu *skozi* pri navedbah členov, paragrafov in podobnega, vežemo z metaelementa (npr. *v zadevi VIII - Ips - 17 / 2003*).

Zgled 130

3.3.5.4 Znaka - in – v pomenu 'od'-'do', 'proti'

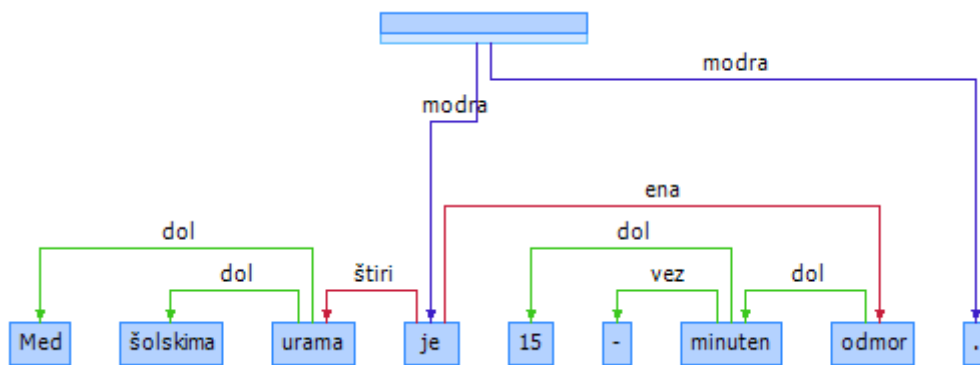
Po principu prirednih zvez (oznaki VEZ in PRIR) obravnavamo tudi rabo vezaja in pomišljaja, kadar sta v pomenu *od-do* (npr. pri letnicah, številkah strani, letnikih revije ipd.) ter v pomenu *proti* pri športnih rezultatih.

Zgled 131

3.3.5.5 Znak - pri kraticah in številih

Primere, kjer vezaj povezuje dva podredna dela besede v eno pojavnico, pri čemer je na prvem mestu kratica ali številka, na drugem pa jedrni del zveze (npr. *C-dur, 16-tonski*), ne povežemo s PRIR, temveč z oznakama VEZ in DOL.

Zgled 132

4 PRILOGA A – tabela bližnjic na tipkovnici

Namesto izbiranja imena povezave z visečega seznama lahko uporabljamo bližnjične tipke:

Povezava	Tipka
dol	o
del	e
vez	v
skup	s
prir	p
ena	1
dve	2
tri	3
štiri	4
modra	m

5 PRILOGA B – informativni seznam glagolov, ob katerih (ustrezne) samostalniške zveze označujemo z odnosom DVE, pridevniške pa z DOL

Simbolizacija		Primer
1.	Sam ₁ Glag Sam ₁ /Prid ₁	<i>Janez je postal smučarski učitelj/suh.</i>
	Glagoli: ostati, postati, izpasti, zdeti se, počutiti se, delati se	
2.	Sam ₁ Glag se za Sam ₄ /Prid ₄	<i>Izkazala se je za učinkovito.</i>
	Glagoli: izkazati se	
3.	Sam ₁ /Sam ₄ / Glag za Sam ₄ /Prid ₄	<i>Velja za poštenjaka/za pošteno.</i>
	Glagoli: imeti, imeti se, veljati	
4.	Sam ₁ Glag se Sam ₄ /Prid ₄	<i>Čutila se je odgovorno.</i>
	Glagoli: čutiti se, delati se	
5.	Sam ₁ Sam ₄ Glag za Sam ₄ /Prid ₄	<i>Izberimo jo za vodičko.</i>
	Glagoli: izvoliti za, imenovati za, poklicati za, smatrati za, določiti za, spoznati za, sprejeti za, predlagati za, označiti za, vzeti za, jemati za, identificirati za, izglasovati za, potrditi za, predlagati za, izbrati za, priznati za	

Legenda:

Sam = samostalnik;

1, 2, 3, 4, 5, 6 = sklon samostalnika;

Prid = pridevnik;

Glag = glagol

6 PRILOGA C – informativni seznam zvez, ki jih povezujemo z SKUP

a priori	kljub temu	prej ko
a vendar	kljub temu da	redko kateri
ad hoc	ko dab	redko kdo
ampak tudi	komaj da	res da
bog ve	kot če	s tem da
bog ve kako	kot da	samo da
brž ko	L. R.	še ko
češ da	le da	še preden
čim bolj	marveč tudi	sedaj/zdaj ko
čim dlje	medtem ko	šele ko
čim prej	na glas	t. i.
čim več	na primer	t. j.
d. d.	na videz	tačas ko
d. o. o.	namesto da	tako da
de facto	navzlic temu da	tako imenovani/-na itd.
do sedaj	ne da	tako kot
hočeš nočeš	ne dolgo	tako rekoč
in sicer	ne glede	takoj ko
in tako dalje	ne le	takrat ko
in tako naprej	ne le da	temveč tudi
in vendar	ne nazadnje	toliko da
kadar koli	ne pa	zatem ko
kaj še	ne samo	zato da
kakor da	O. K.	zato ker
kakor/kar itd. + koli	od kod	že ko
kakršen koli	od koder	
kar se da	pa vendar	
kateri koli	pač pa	
kdo ve	po navadi	
kdo ve + kdaj/koliko itd.	potem ko	
kdor koli	pr. n.	
kdove kakšen	pr. n. št.	

7 PRILOGA Č – informativni seznam brezosebkovnih stavkov (zlasti glede na pomen glagola v povedku)

- **VREMENSKI STAVKI**

Lije; Dežuje; Sneži; Vleče; Piha; Zmrzuje; Grmi; Bliska se.

- **STANJE V NARAVI, OKOLJU**

Gori; Noči se; Večeri se; Temni se; Naletava iz megle; Nagiba se k nevihti; Pripravlja se, da bo začelo snežiti; Prasketa v kaminu; Straši v gradu; Slabi mu; Kolca se mu; Sanja se mu; Godi se mu.

- **STANJE V TELESU, TELESNO IN DUŠEVNO POČUTJE**

Brni (mu) v glavi; Bliska se (mu) v očeh; Peče (ga) v prsih; Zahroplo (mu) je iz prsi; Slabi mu; Kolca se mu; Boli ga v hrbtu; Praska ga v grlu; Sanjalo se mu je o tem; Sanja se mu; Oglašča se (mu) v mislih; V njem je zavrelo; Kipi v njem; Zahotelo se mu je bogastva; Stožilo se mu je po otrocih; Ne ljubi se mu delati; Godi mu, da se ga bojijo.

- **DRUGO**

Zmanjkuje (jim) vode; Gre (mu) za resnico; Kaj se godi z njim; Z zdravjem (mu) gre navzdol; Godi se mu; Godi se mu dobro/doma/zvečer.

8 PRILOGA D – kazalo zgledov

Zgled 1: Preden bodo s štirinožcem stopili iz hiše	6
Zgled 2: Pot do uspeha je začela s presenetljivo zmago	6
Zgled 3: rdeč kolobar	7
Zgled 4: bistveno drugače	8
Zgled 5: Bila sem ljubosumna	8
Zgled 6: ki ga je vlada leta 1937 rabljenega kupila od Nemcev	8
Zgled 7: Na mesto ugriza položimo hladen obkladek 1	8
Zgled 8: Na mesto ugriza položimo hladen obkladek 2	8
Zgled 9: univerzalnega otroškega dodatka	9
Zgled 10: Tega se sploh nisem zavedel	9
Zgled 11: lase si je spletla v rep	9
Zgled 12: Iz dveh nasprotujočih si možnosti	9
Zgled 13: Določajo politični, ne jezikovni dejavniki	10
Zgled 14: pustni krofi in drugo pecivo 1	10
Zgled 15: pustni krofi in drugo pecivo 2	10
Zgled 16: pustni krofi in drugo pecivo 3	10
Zgled 17: Če otroka piči čebela, osa ali sršen	11
Zgled 18: suhljata, živahna, čedno naličena in ostržena gospa 1	11
Zgled 19: suhljata, živahna, čedno naličena in ostržena gospa 2	11
Zgled 20: kljub temu da sem tak medved	12
Zgled 21: Potem, ko smo odstranili oči	12
Zgled 22: Okvirji zagotavljajo šablono stabilno obliko	13
Zgled 23: Preiskave med sodnim postopkom so pokazale	13
Zgled 24: Zanimivo je, da smo Slovenke in Slovenci nadvse senzibilni	13
Zgled 25: Prav nobene zveze ni bilo	14
Zgled 26: Nekaj obetavnih rešitev se je sicer uveljavilo	14
Zgled 27: v hudih primerih se uporablja adrenalin	14
Zgled 28: Ocenjuje se, da jih vsako leto obiše okoli 100.000 turistov	14
Zgled 29: Okvirji zagotavljajo šablono stabilno obliko	15
Zgled 30: ko sem izvedel, da me žena vara	15
Zgled 31: ga nežno pobožam	15
Zgled 32: Pristopila je brez pozdrava	16
Zgled 33: in jih ponavljajo, ne da bi jih razumeli	16
Zgled 34: žena mu je vedno rekla	16
Zgled 35: sva se spoznala na fitnesu na Jesenicah	16
Zgled 36: da bi jo utišal, sem prijel nož	17
Zgled 37: ne razmišljajo o tem, da bi hrastniško lokacijo zaprli	17
Zgled 38: da ste zaskrbljeni glede tega, ali bo prišlo do jedrske vojne	18
Zgled 39: Prišlo je do prerivanja in umrla je	18
Zgled 40: Danska se je modernizirala, kar je prineslo nove zahteve za monarhijo	18
Zgled 41: priti na jasno, ali je res tako in zakaj	19
Zgled 42: Radi bi, da bi vsi skupaj imeli dovolj za življenje	19
Zgled 43: poimenovan po svojem ustanovitelju, Anthonyju Fokkerju	20
Zgled 44: enega predstavnika, in sicer v kategoriji fantov do 16 let	20
Zgled 45: zmešajte puder z bleščicami (najbolje v roza barvi)	20
Zgled 46: Bog, o, Bog, zakaj si me zapustil?	20
Zgled 47: predlagamo, vam spoštovane poslanke in poslanci, da	21
Zgled 48: "Kakšna škoda," je rekla gospa Rapallo	21
Zgled 49: Saj samo spiš! je večkrat nergala	21
Zgled 50: V Sloveniji tega seveda ni	21
Zgled 51: Njeni orožji sta preračunljivost in obzirnost	22

Zgled 52: Dimenzije okvirjev so večje od vzorčnega dela šablone	23
Zgled 53: ena od obtožb je bila njegovo vsem znano "škandalozno druženje z ženskami"	23
Zgled 54: da bi bil to le blag dotik ob srečanju	23
Zgled 55: Poglavitni problem je, da Leva zanima predvsem telesna	23
Zgled 56: V Kolumbiji je kakšnih 15 nezaslišano bogatih družin, ki so dejanske lastnice države	24
Zgled 57: je bil pritlikavi Gregor s papeško krono videti še bolj droban	25
Zgled 58: in si sam, neodvisno od drugih, krojiš usodo	25
Zgled 59: Rad se družim z različnimi ljudmi	25
Zgled 60: V tretjem odstavku so določene sankcije	26
Zgled 61: Sporazum je bil sprejet 16. septembra 1987	26
Zgled 62: Lastniki namreč ne bodo smeli več voditi pse na sprehod	26
Zgled 63: zato mora biti njegova površina čista	26
Zgled 64: Henrik, ki je izgubil precej svoje podpore, je odjezdil iz Nemčije proti jugu prosit za odpuščanje	27
Zgled 65: Seveda ni mogoče ničesar narediti čez noč	27
Zgled 66: Treba je odstraniti kontaminirano obleko	27
Zgled 67: Pri Kozorogih s spolnimi motnjami je opaziti tesno povezavo med spolnim nagonom in krutostjo	28
Zgled 68: Tam se je dalo kaj naučiti	28
Zgled 69: To smo lahko opazili v torek	29
Zgled 70: majhen uvod v tisto, kar se bo šele začelo dogajati	29
Zgled 71: so se bratje začeli pojavljati v reklamah	29
Zgled 72: Dolgoročnejši program je močno povezan z adaptacijami	30
Zgled 73: da bi Šanghaj postal privlačnejši za turiste	30
Zgled 74: Vodnar Leva ni pripravljen oboževati	30
Zgled 75: so uporabni in koristni za delo	31
Zgled 76: Njeni orožji sta preračunljivost in obzirnost	31
Zgled 77: mesec dni po tem	31
Zgled 78: kar nekaj se jih je želelo poskusiti z	31
Zgled 79: Eden od pogojev	32
Zgled 80: vse do odločilnega dvoboja	32
Zgled 81: od 3. stoletja pr. n. št. dalje	32
Zgled 82: Namesto da bi posredovali tajno in hitro kot npr. kriminalisti	32
Zgled 83: glede prvenstva v golfu	33
Zgled 84: Glede na majhen obseg trgovanja	33
Zgled 85: Salvador Allende je izvoljen za predsednika Čila	33
Zgled 86: Joseph Louis Gay - Lussac	33
Zgled 87: El Diario La Prensa je največji dnevni časopis	34
Zgled 88: proof of concept	34
Zgled 89: odkar sva se spoznala na fitnesu na Jesenicah, odpelje	35
Zgled 90: se je zatekel h grofici Matildi v Toskano	35
Zgled 91: je odjezdil iz Nemčije proti jugu prosit za odpuščanje	35
Zgled 92: ki je zadeval elemente od 104 do 106	35
Zgled 93: podaljšuje mandat OR s štirih na pet let	36
Zgled 94: po preteku 8 do 12 tednov	36
Zgled 95: Tak človek skuša vselej in za vsako ceno strogo ločevati zasebno življenje	36
Zgled 96: nazaj naj bi jo dobil z igo, ki je nisem poznal	36
Zgled 97: preveč zaposlena z rojstvom Aleksandra, da bi rešila goreči tempelj	37
Zgled 98: je teža začela naraščati hitreje kot višina, kar je vodilo v debelost	37
Zgled 99: odkrije prvi asteroid, Ceres, ki nedolgo velja za osmi planet	37
Zgled 100: o drugih življenjskih "zapovedih", pomembnih za dobre medosebne odnose	38
Zgled 101: Umrla je leta 1245, čakajoč na vrnitev sina	38
Zgled 102: za skoraj pet odstotkov	38

Zgled 103: ga je očitno zeblo	38
Zgled 104: Ko sem bil star deset let	39
Zgled 105: Za povprečno tovrstno stanovanje, veliko 61 kvadratnih metrov	39
Zgled 106: si ne želi niti velike niti »majhne« vojne	39
Zgled 107: Tako pri otrocih kot pri odraslih obstaja povezava	39
Zgled 108: kako optimalno zdraviti bolnika?	40
Zgled 109: Kdo je to? To je Kleopatra.?	40
Zgled 110: Denar sam po sebi ni ne dobro ne zlo	41
Zgled 111: rečejo prostožidarji "Ne!	41
Zgled 112: ali jim zavlačevanje kaj prinaša ali ne	41
Zgled 113: pesmi, napisane pred več kot 70 leti	41
Zgled 114: Petkrat bolj pogosto se pojavi v državah v razvoju kot v razvitem svetu.	42
Zgled 115: v času svojega mandata kot vrhovni rabin Frankfurta je redno pisal članke	42
Zgled 116: jasna kot pri kremi za toniranje	42
Zgled 117: bolj liberalen kot drugod	42
Zgled 118: prevladujoča tema filma je vrnitev Nemčije kot velike moči s Hitlerjem kot vodjo	42
Zgled 119: Spal je kot ubit	43
Zgled 120: da nastopijo kot posebni gostje	43
Zgled 121: bila je drugačna, kot sem je bil vaje	43
Zgled 122: Stavbi sta tvorili koridor, kot bi se spuščali po brzicah	43
Zgled 123: valimo krivdo za svoje nezgode na sonce, luno in zvezde; kot da smo capini po sili usode, ..	44
Zgled 124: Ti morajo ostati umirjeni, predvsem pa potrpežljivi, kot sem omenila že v uvodu.	44
Zgled 125: večje od vzorčnega dela šablone	45
Zgled 126: dovolj velika, da je pritegnila pozornost verskih voditeljev	45
Zgled 127: Poraba ESS znaša okoli 10 % celotnega proračuna EU.	45
Zgled 128: UB40 je angleška pop-reaggae skupina	46
Zgled 129: »Duh straši po Evropi – duh komunizma.«	46
Zgled 130: približno 1/4400 celotne mase Zemlje	46
Zgled 131: V sezoni 2005–06 ga je pestilo kar nekaj poškodb.	46
Zgled 132: Med šolskima urama je 15-minuten odmor.	47